

Høringsnotat
til
Forslag til lov om ændring af folkeskoleloven, ungdomsskoleloven, musikloven og forskellige
andre love
(Indførelse af en længere og mere varieret skoledag, ny tid til understøttende undervisning, inddragelse
af pædagoger i undervisningen, lempelse af holddannelsesreglerne m.v.)

og

Forslag til lov om ændring af folkeskoleloven
(Ophævelse af krav til organisering af lektiehjælp og faglig fordybelse)¹

1. Indledning

Lovforslagene blev den 21. august 2013 sendt i høring hos 57 myndigheder og organisationer m.v. og offentliggjort på Høringsportalen.

Af de 57 hørte myndigheder og organisationer m.v. har 38 afgivet høringssvar inden fristens udløb den 18. september 2013 kl. 12.00 og resten af den pågældende uge.

Derudover har Undervisningsministeriet modtaget en række uopfordrede høringssvar fra organisationer m.v.

Der vedlægges en oversigt over de myndigheder og organisationer m.v., der har afgivet høringssvar.

Det bemærkes, at dette notat alene indeholder resumé af og kommentarer til de bemærkninger i høringssvarene, som er relevante i forhold til selve lovforslaget. En række høringssvar har afgivet bemærkninger, som ligger uden for lovforslagets rammer. Det drejer sig primært om forslag fra og om følgende:

- Børne- og Kulturchefforeningen om kvalitetsrapporter og elevplaner
- BUPL's Lederforening og DI om skolelederens uddannelsesbaggrund
- Danmarks Lærerforening og de tilhørende faglige organisationer vedrørende Fælles Mål og udvikling af fagene samt målopfyldelse via nationale test, herunder i forhold til inklusion
- BKF, BUPL's Lederforening og Danmarks Lærerforening om indholdet i aftalen om kompetenceløft
- Dansk Arbejdsgiverforening, DI og BKF om betydningen af folkeskolens afgangsprøver, vurderingen af elevernes uddannelsesparathed og 10. klasse
- KL og DI om internationale klasser eller skoler
- Danmarks Privatskoleforening, Dansk Friskoleforening om ønsker til fremtidige lovændringer på friskoleområdet

¹ Titlerne på lovforslagene er ændret til hhv. forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love (Indførelse af en længere og mere varieret skoledag) og forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Indførelse af obligatorisk lektiehjælp og faglig fordybelse).

- Danske Handicaporganisationer om de fysiske rammer på landets folkeskoler, forenkling af ansøgningsprocedurer mv.
- Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed og Amatørernes Kunst og Kultur Samråd om oprettelse af en national pulje til udvikling af eksemplariske forsøgsprojekter inden for "den åbne skole"
- Dansk Center for Undervisningsmiljø om trivsel og undervisningsmiljø
- Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder om menneskerettighedens betydning i folkeskolen generelt
- Institut for Menneskerettigheder om udvidelse af pligten til at tilbyde modersmålsundervisning og ændring af navnet på faget kristendomskundskab
- Rådet for Etniske Minoriteter om skole-hjem-vejledere og forælderrollemodeller
- Børnerådet om prøvereglerne for elever med særlige behov

Bemærkningerne vil indgå i Undervisningsministeriets videre arbejde med området, herunder vedrørende de punkter i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, som gennemføres administrativt.

I afsnit 2 beskrives de væsentligste bemærkninger til lovforslagene, som fremgår af de indkomne høringsvar, med kommentarer fra Undervisningsministeriet. Afsnittet er underopdelt i overensstemmelse med strukturen i de almindelige bemærkninger i lovforslaget om ændring af folkeskoleloven, ungdomsskoleloven, musikloven og forskellige andre love (Indførelse af en længere og mere varieret skoledag, ny tid til understøttende undervisning, inddragelse af pædagoger i undervisningen, lempelse af holddannelsesreglerne m.v.). Bemærkningerne til lovforslag om ændring af folkeskoleloven (Ophævelse af krav til organisering af lektiehjælp og faglig fordybelse) er behandlet under afsnit 2.1.4. om lektiehjælp.

2. De væsentligste bemærkninger til lovforslagene

2.0. Generelle bemærkninger

Datatilsynet, Klagenævnet for Specialundervisning og Rigsrevisionen har ingen bemærkninger til lovforslagene.

Mange af høringssvarene er generelt positivt indstillet over for lovforslagene.

Det drejer sig om følgende: BKF, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), BUPL's Lederforening, Børnerådet, Danmarks Idrætsforbund (DIF), Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), Danske Handicaporganisationer, Dansk Musikpædagogisk Forening, Danske Skoleelever, KL, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud, Landssamrådet af PPR-chefer, Rådet for Etniske Minoriteter, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Team Danmark, Ungdommens Uddannelsesvejledning Danmark (UU Danmark) og LO.

Danske Skoleelever er som nævnt generelt glade for aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, men anfører, at der er mange, der er i tvivl om, hvordan man får den anderledes skoledag til at fungere ude på skolerne. Det er et stort håb fra elevernes side, at skolen kommer til at se ud, sådan som det ønskes fra Folketingets side.

Skole og Forældre er grundlæggende enige i målene med reformen, men ser med bekymring på de foreslåede lovændringer, som efter organisationens opfattelse er en klar decentralisering af kompetencerne fra ministeriet til kommunerne, samtidig med at der sker en centralisering af kompetencen fra de enkelte skolebestyrelser til kommunalbestyrelsen. Med disse forskydninger af magtbeføjelserne ser organisationen, at folkeskolen går fra at være "folke-skole" til at blive en "kommune-skole".

LO støtter de forbedrede rammer for at skabe nye faglige sammenhænge ved inddragelse af flere medarbejdergrupper, gennem nye valgfag i de ældste klasser og via partnerskaber med foreninger m.v. uden for skolen. LO finder, at det bør følges op med konkrete udviklingsprojekter og en systematisk spredning af de erfaringer, der høstes.

Landssamrådet af PPR-chefer vurderer, at lovforslaget giver kommunerne og de enkelte skoler nye muligheder for at inkludere elever i fællesskabet og styrke forudsætningerne for læring og trivsel. Opblødningen af holddannelsesreglerne kan sikre en målrettet pædagogisk indsats, der kan understøtte læring og udvikling for den enkelte.

Danmarks Lærerforening støtter de tre overordnede mål for reformen, men havde gerne set, at partierne i forbindelse med forhandlingerne om folkeskolen i højere grad havde forholdt sig til, om der var forskningsmæssigt belæg for, at reformens enkelte dele vil fremme de tre mål. Lærerforeningen beklager endvidere sammenkoblingen af folkeskolereformen og indgrebet i lærernes overenskomst.

Gruppen "Forældre imod den nye folkeskolereform" mener, at det er et problem, at lærere, pædagoger og forældre ikke er blevet inddraget i udviklingen af reformen, samt at reformen er underfinansieret.

DI støtter de tre politiske mål med folkeskolereformen – ikke mindst målet om, at alle elever skal blive så dygtige, som de kan. Det bør dog være et selvstændigt fokusområde, at dygtige elever i såvel den ordinære undervisning samt i den nye understøttende undervisning bliver udfordret yderligere, herunder i forbindelse med lektiehjælp og faglig fordybelse.

2.1. En længere og mere varieret skoledag

Frie Børnehaver og Fritidshjem mener, at lovforslaget fremover stiller danske børn ringere i forhold til Danmarks forpligtelse til at følge FN's konvention om Barnets Rettigheders artikel 31.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af børnekonventionens artikel 31, at barnet har ret til hvile og fritid, til at lege og dyrke fritidsinteresser, som er passende for barnets alder, og til frit at deltage i det kulturelle og kunstneriske liv. Deltagerstaterne skal fremme, respektere, opmuntre til og stille passende og lige muligheder til rådighed herfor.

De foreslåede regler om indførelse af en længere skoledag vurderes at være i overensstemmelse hermed. Det er således Undervisningsministeriets vurdering, at den længere skoledag ikke er til hinder for at opretholde familielivet, ligesom børn i folkeskolen fortsat vil have mulighed for hvile og fritid, herunder ved dyrkelse af fritidsinteresser og deltagelse i det kulturelle og kunstneriske liv.

Derudover bidrager lovforslaget til yderligere sammenhæng mellem skole og fritidsliv derved, at folkeskoler forpligtes til at indgå i samarbejder med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv, kunst- og kulturskoler og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler. Endvidere gives der med lovforslaget adgang til, at skolelederen kan tillade, at en elev i begrænset omfang opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i undervisning i den kommunale musikskole eller ved eliteidrætsudøvelse i en idrætsforening

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at ligestillingsvurderingen i lovforslaget udbygges, særligt for så vidt angår vurderingen af den længere og mere varierede skoledags betydning for piger.

Undervisningsministeriet bemærker, at den længere og mere varierede skoledags forventede effekter for begge køn er blevet analyseret, og det forventes ikke, at de foreslåede ændringer vil påvirke pigers læring og trivsel negativt. En mere varieret tilgang til undervisning må tværtimod forventes at give alle elever – både piger og drenge – mulighed for at udnytte et bredere udsnit af deres potentialer og interesser til gavn for deres læring og trivsel.

FOLA savner evidens for, at indførelsen af en længere skoledag giver dygtigere børn og peger på, at tiden til den understøttende undervisning med fordel kan bruges på at fremme den enkelte elevs alsidige udvikling og fantasi via den fritidspædagogiske tankegang. FOLA finder, at man bryder med grundlovens princip om en gratis folkeskole ved at flytte personaleresourcer fra fritidsordninger med forældrebetaling til folkeskolen. Det er vigtigt, at forældrebetalingen reduceres i takt med, at tiden i skolefritidsordningen reduceres. FOLA beklager, at lektiehjælpen kun er frivillig indtil næste folketingsvalg.

FOA er bekymret for, at den længere skoledag fører til et indgreb i de unges mulighed for at deltage i samfunds-, fritids- og arbejds- og familieliv og dermed kan øge skoletrætheden. Foreningen mener, at eleverne vil have gavn af, at fritidspædagogikken i højere grad bringes ind i skoledagen.

Gruppen "Forældre imod den nye folkeskolereform" mener, at der mangler evidens for, at en længere og mere varieret skoledag vil bidrage til øget læring for børnene. Gruppen stiller bl.a. spørgsmål ved, hvordan pædagoger og frivillige fra fx idrætsforeninger skal kunne varetage dele af undervisningen. Gruppen mener endvidere, at den længere skoledag er et indhug i børns og familiers frie valg og liv. Taksten for SFO skal nedsætte, når børnenes tid i SFO bliver kortere som følge af den længere skoledag. Endelig mener gruppen, at den længere skoledag kræver, at det indføres i lovteksten, at de fysiske rammer, herunder toiletforholdene, skal forbedres.

Sophia (tænketaank for pædagogik og dannelse) finder det uforståeligt, at folkeskolens formålsparagraf ikke er ændret, idet reformen efter Sophias opfattelse indeholder en radikal ændring af formålet med skolen. Sophia henviser til, at reformen blandt andet er begrundet med den stigende internationale konkurrence. Sophia peger desuden på, at det fremgår af lovbemærkningerne, at grundlaget for reformen er regeringens udspil "Gør en god skole bedre". Desuden er der henvist til, at udspillet er udfærdiget på baggrund af en række danske og udenlandske undersøgelser, uden at det er angivet, hvilke undersøgelser det drejer sig om, og hvordan man bruger undersøgelserne til at understøtte de politiske målsætninger, der arbejdes efter.

Landsforeningen for Socialpædagoger udtrykker stærk skepsis over for hele præmissen for folkeskolereformen, da ingen forskningsmæssig dokumentation efter foreningens opfattelse understøtter den.

Undervisningsministeriet bemærker, at de i høringssvarene angivne synspunkter har været fremført i debatten om regeringens udspil til en folkeskolereform og i forbindelse med de politiske forhandlinger, og at der er redegjort for de undersøgelser m.v., som regeringens udspil og forligskredsens aftale om et fagligt løft af folkeskolen bygger på i en række sammenhænge, herunder over for Børne- og Undervisningsudvalget ved besvarelsen af samrådsspørgsmål J (BUU alm. del), som fandt sted den 22. januar 2013.

BKF undrer sig over, at børnehaveklassen ikke er omfattet af reformen, hvilket betyder, at SFO'en skal holdes åbent i 5 timer om ugen blot af hensyn til børnehaveklassebørnene.

Undervisningsministeriet bemærker, at aftalen om et fagligt løft af folkeskolen fokuserer på 1.-9. klassesettrin, og at børnehaveklassens pædagogiske profil således ikke berøres af reformen. Men eleverne i børnehaveklassen er også omfattet af forslaget om en længere og mere varieret skoledag, idet skoledagen for børnehaveklassen ligesom på 1.-3. klassesettrin skal tilrettelægges med en ugentlig undervisningstid svarende til i gennemsnit 30 timer. Minimumstimetallet for undervisningen i børnehaveklassens obligatoriske temaer bevares uændret på 600 timer årligt. Der er intet til hinder for, at kommunerne vælger at tilbyde børnehaveklassebørn flere timer i de obligatoriske temaer (svarende til i fagene på 1.-9. klassesettrin). Det bemærkes endvidere, at forskellen i minimumstimetallet fra børnehaveklassen til 1. klasse er på 150 timer årligt svarende til gennemsnitligt 3,75 timer om ugen.

Børnerådet udtrykker bekymring for, at den længere skoledag kan medføre udfordringer for elever med indlærings- og/eller trivselsmæssige udfordringer og mener, at det nuværende fokus på inklusion bør fortsætte parallelt med indfasningen af reformen. Rådet frygter derfor, at reformen vil øge forskellen mellem stærke og svage elevgrupper.

Danske Handicaporganisationer peger på, at de forøgede timetal giver en god mulighed for at tilrettelægge skoledagen på en mere fleksibel måde, der kan komme mange børn med særlige behov til gode. Det forøgede timetal kan dog også give nogle udfordringer for børn, der på grund af deres handicap lider af udtrætning. For denne gruppe af børn vil den længere skoledag stille krav om mulighed for flere pauser og en fleksibel tilrettelæggelse af lektionerne, fx lektioner a 20 minutters varighed.

Flemming Petersen, der er leder af specialfritidshjemmet Dyveke, er bekymret for, at børn med særlige behov, fx børn med ADHD og koncentrations- og indlæringsproblemer, ekskluderes fra specialfritidshjemmene på grund af den længere skoledag. Det vil betyde, at de ikke lærer de sociale kompetencer sammen med jævnaldrende i trygge rammer.

En mor (anonymiseret) til børn med handicap er bekymret for den længere skoledag. Hun vil hellere sende sit barn i fritidshjem end i skole. I fritidshjemmet kan barnet lære de færdigheder, der skal til, for at barnet kan få det bedst mulige liv med de ressourcer, som barnet har.

Undervisningsministeriet bemærker, at der med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen og lovudkastet netop er lagt op til, at skoledagen skal kunne tilrettelægges så fleksibelt, at den giver de bedste muligheder for læring hos alle børn.

Biskopperne, Landsforeningen for Menighedsråd, sognepræsterne i Græsted Sogn og sognepræsterne Kristian Hein og Karen Schroll-Fleischer frygter, at kommunerne bliver nødsaget til at lægge konfirmationsforberedelsen uden for normal skoletid. Det foreslås, at det præciseres i lovbemærkningerne, at konfirmationsforberedelsen fortsat normalt bør ligge inden for normal skoletid.

Undervisningsministeriet bemærker, at der ikke med lovforslagene foretages ændringer af folkeskolelovens § 53 om tiden for konfirmationsforberedelsen, hvorefter der skal tages højde for konfirmationsforberedelsen i skolernes planlægning. Det vil sige, at konfirmationsforberedelsen så vidt muligt fortsat skal lægges inden for den tid, som undervisningen normalt foregår i, hvilket er mellem ca. kl. 8.00 og 16.00, og kommunalbestyrelsen kan således ikke henvise konfirmationsforberedelsen til om aftenen eller til andre ugedage end dem, hvor almindelig undervisning finder sted.

Det bemærkes, at oplysning herom er indarbejdet i lovforslagenes specielle bemærkninger til § 14 ².

2.1.1. Mere undervisning i fagene

KL ser gerne, at skolerne i højere grad får frihed til selv at fastlægge fagrækken under ansvar for de nationale mål.

Hjemkundskabslærerforeningen anfører en række ønsker til organisering af madkundskabsfaget, herunder en berømmelse af et minimumstimetal, der angiver tre lektioner pr. undervisningsgang. Foreningen spørger endvidere til, hvorledes ændringen af indholdet af det nye fag madkundskab i forhold til det eksisterende fag hjemkundskab fremkommer.

Undervisningsministeriet bemærker, at det i lovforslaget anførte vejledende timetal er en del af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, og at det anses for en lokal opgave at fastsætte nærmere rammer for organiseringen af undervisningen i de enkelte fag. Sigtet med ændringen fra hjemkundskab til madkundskab er at give det nye fag et skarpere fokus på mad. I overensstemmelse hermed vil det nye fag indholdsmæssigt fokusere mere på, at børn får et velinformeret og naturligt forhold til mad, da det er afgørende for børns, unges og voksnes sundhed og velvære. Det indebærer bl.a., at eleverne skal lære mere om at smage på mad og få større mad-mod.

Danske Skoleelever foreslår, at skolerne forpligtes til at tilbyde fransk som 2. fremmedsprog, hvis minimum ti elever melder sig til fransk.

Undervisningsministeriet bemærker, at en sådan forpligtelse for kommunerne ikke er en del af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen eller om aftalen om kommunernes økonomi for 2014.

Børnerådet er bekymret for, at obligatorisk 2. fremmedsprog kan blive for meget for nogle elever med særlige behov.

DI glæder sig over den tidligere sprogstart i såvel engelsk samt 2. fremmedsprog. DI finder det dog bekymrende, at der fjernes en time i 2. fremmedsprog i såvel 8. som 9. klasse, da det netop er i udskolingen, at eleverne er klar til for alvor at tilegne sig de ekstra sprogkompetencer.

² Ændret i lovforslaget til § 14 b.

Tysklærerforeningen for Grundskolen ser med tilfredshed, at 2. fremmedsprog udbydes fra 5. klasse og gøres obligatorisk, men kritiserer, at 2. fremmedsprog samtidig med udvidelsen af timetallet med 3 lektioner fordelt over 5. og 6. klassetrin reduceres med 2 lektioner (i alt) på 8. og 9. klassetrin. Foreningen mener, at faget bør være obligatorisk til og med 9. klassetrin, og opfordrer til, at det i hvert fald tydeliggøres, at fravalget af 2. fremmedsprog fra 7. klasse må være undtagelsen for meget få elever. Det foreslås endvidere, at prøven for 2. fremmedsprog bliver gjort til en bunden prøve i stedet for en udtræksprøve. Endelig spørger foreningen, hvorfor de elever, der fra skoleåret 2014/2015, starter på 6.-9. klassetrin ikke skal have en ekstra ugentlig lektion over hele forløbet i 2. fremmedsprog.

Undervisningsministeriet bemærker, at der er politisk enighed om den foreslåede timetalsfordeling som også fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Ministeriet finder endvidere, at det allerede er tydeligt formuleret i lovforslaget, at målgruppen for undtagelsesmuligheden er elever med faglige udfordringer, som har svært ved at få tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i 2. fremmedsprog, og som samtidig vurderes at få større udbytte af at bruge undervisningstiden på faglig støtte i de øvrige fag. De nuværende prøveregler er udtryk for en politisk afvejning af hensynet til at styrke 2. fremmedsprog gennem at give det status som prøvfag i forhold til hensynet til en rimelig prøvebelastning af den enkelte elev. Endelig bemærkes, at overgangsreglen for så vidt angår 6.-9. klassetrin findes rimelig og håndterbar.

Danmarks Sløjdlærerforening anbefaler, at Fælles Mål for håndværk og design som valgfag på 7.-9. klassetrin beskrives som en forlængelse af undervisningen i håndværk og design som obligatorisk fag.

Danmarks Håndarbejds lærerforening anfører, at de kommende Fælles Mål for håndværk og design bør beskrive, hvilke håndværksmæssige kompetencer eleverne bør have og bør være mulige at nå inden for det timetal, der er til rådighed.

Undervisningsministeriet bemærker, at der i processen med udarbejdelse af mål for håndværk og design vil blive taget højde for denne problemstilling således at der skabes størst mulig sammenhæng mellem den obligatoriske og valgfri undervisning i faget. Valgfagsundervisningen skal i så høj grad som muligt bygge oven på de kompetencer, færdigheder og viden, som eleverne har tilegnet sig i den obligatoriske undervisning. De kommende Fælles Mål for håndværk og design vil tage stilling til spørgsmålet om håndværksmæssige kompetencer, og der vil være fokus på, at det er muligt at nå målene inden for det vejledende timetal for faget.

Danmarks Håndarbejds lærerforening anfører, at der ikke bør være et samlet fælles vejledende timetal for håndværk og design og madkundskab. Derudover mener foreningen, at faget håndværk og design bør indføres fra skoleåret 2014/15 frem for at være valgfrit for skoler og kommuner til og med skoleåret 2015/16, da der pt. er usikkerhed på området til skade for udviklingen af faget.

Undervisningsministeriet bemærker, at det i lovforslaget anførte vejledende timetal er en del af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, og at det anses for en lokal opgave at fastsætte nærmere rammer for organiseringen af undervisningen i de enkelte fag. Det bemærkes endvidere, at skolerne har frihed til at udbyde faget allerede fra skoleåret 2014/2015. Det er væsentligt at give kommunerne tid og mulighed for at sikre, at lærere, der skal undervise i det nye fag håndværk og design, opnår de rette kompetencer inden for faget. Ligeledes kan der være kommuner, der vælger at tilpasse de fysiske lokaliteter til håndværk og design.

Danmarks Matematiklærerforening anerkender behovet for en forenkling af Fælles Mål med fokus på faglighed, differentiering og inklusion. Foreningen er dog betænkelig ved, at alle fag skal kunne rummes i en fælles skabelon og anbefaler, at OECD's kompetencebegreb ikke udelukker, at der fortsat kan arbejdes med de otte matematiske kompetencer.

Undervisningsministeriet bemærker, at forenklingen af Fælles Mål skal sikre, at arbejdet med læringsmål fremadrettet styrkes på tværs af fagene. Der er derfor vedtaget en fælles ramme for arbejdet, der bygger på OECDs kompetencebegreb. Det er Undervisningsministeriets vurdering, at dette ikke udelukker, at de otte matematiske kompetencer også fremadrettet har en central placering i matematik.

Læreruddannelsens Musiklærerforening udtrykker glæde over, at timetallet til musikfaget er steget, men er bekymret over formuleringen i lovudkastet, hvorefter de praktiske/musiske fag skal bidrage til at understøtte den faglige udvikling og folkeskolens øvrige fag, herunder særligt dansk og matematik.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen af 7. juni 2013, at de praktiske/musiske fag skal bidrage til at understøtte den faglige udvikling og folkeskolens øvrige fag herunder særligt dansk og matematik.

Danmarks Billedkunstlærere foreslår, at billedkunstudvalget gøres obligatorisk fra 1.-9. klassetrin, at faget tildeles to ugentlige lektioner på alle klassetrin, og at faget gøres til prøvemand efter 9. klasse.

Danmarks Dramalærerforening og Teatrenes Interesseorganisation anbefaler, at drama anerkendes som fag og metode i folkeskolen.

Landsforeningen for Dramatisk Virksomhed og Amatørernes Kunst og Kultur Samråd ønsker, at scenekunsten (teater og dans) indgår direkte i den fagspecifikke undervisning og gøres til et obligatorisk fag på linje med musik og billedkunst, samt at der afsættes flere timer til de kreative fag.

Danmarks Fysik- og Kemilærerforening foreslår at styrke fysik/kemifagets udviklingsmuligheder ved at øge timetallet, så både den praktiske og den teoretiske dimension af naturfagsundervisning kan blive tilgodeset.

Danmarks Sløjdlærerforening foreslår for at styrke det nye fag, håndværk og design, at der berammes et minimumstimetal på 8 lektioner på 4.-6. klassetrin.

Dansk Kunstråd er skuffede over, at de kreative fag ikke får et stærkere løft i lovforslaget og foreslår, at de kreative fag gøres obligatoriske også efter 5.-6. klassetrin.

Statens Kunstråd ønsker at specielt dans og drama bør have en naturlig plads i folkeskolens fagrække.

Komponist Gustav Rasmussen ønsker, at musikundervisningen får et stærkere løft med folkeskolereformen.

Undervisningsministeriet bemærker, at de i lovforslaget anførte fag og timetal er en del af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Det er en lokal opgave at fastsætte nærmere rammer for organiseringen af undervisningen i de enkelte fag

2.1.2. Understøttende undervisning

BUPL beklager, at begrebet aktivitetstid er forkastet og finder, at hvis den understøttende undervisning reelt skal have en chance for at forandre folkeskolen, bør der fastsættes et minimumstimetal for den understøttende undervisning.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er hensigten med den understøttende undervisning at gøre skoledagen mere fleksibel, herunder også i sin tilrettelæggelse. Den enkelte kommune og skole skal således kunne tilrettelægge skoledagen mere fleksibelt, hvorfor antallet af bindinger på undervisningstiden er søgt minimeret. Der er dog fastsat et minimum for skoledagens samlede længde. Trækkes minimumstimetallene for undervisningen i folkeskolens fag og emner herfra, kan der udledes, hvor meget tid der som minimum skal gå til understøttende undervisning og pauser i løbet af skoledagen. Kommunerne fastlægger selv pausefrekvenserne, men der ses ikke de store forskelle heri, hvorefter der kan udledes et minimum for tiden til den understøttende undervisning.

BKF har en meget konkret bekymring for, at der ikke synes at være taget tilstrækkelig højde for tid til elevernes pauser, når timetallet i både fagopdelt og understøttende undervisning skal opretholdes inden for rammerne af skoledagens længde.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er korrekt, at der ikke er ret meget tid til understøttende undervisning på 5. og 6. klassetrin, når lektiehjælp og faglig fordybelse skal have en varighed på gennemsnitligt tre klokketimer om ugen for disse klassetrin. Der er imidlertid tale om en midlertidig problemstilling som vil ophøre, når lovforslaget om ophævelse af krav til organisering af lektiehjælp og faglig fordybelse træder i kraft.

Det bemærkes, at det er præciseret i lovforslagets bemærkninger, at den tid, der er afsat til lektiehjælp, også indeholder pauser.

DI opfordrer til, at Undervisningsministeriet følger implementeringen af den understøttende undervisning, idet indførelsen af den understøttende undervisning kun er et gode, hvis disse timer bruges rigtigt. DI mener, at den understøttende undervisning er en god mulighed for at give eleverne et indblik i fagernes praktiske brug og bruges til at tænke fagene på tværs.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at aftaleparterne løbende følger aftalens implementering, og der bl.a. i denne sammenhæng vil kunne ske ændringer af lovgivningen. Med henblik på at vurdere effekten af de forskellige initiativer gennemføres evalueringer, som forelægges for forligspartierne. Undervisningsministeriet vil løbende følge aftalens udmøntning og fremlægge resultaterne for aftaleparterne.

Dansk Skoleidræt udtrykker håb om, at lektiehjælp også kan bestå i aktiviteter, som kan være med til at fremme den enkelte elevs forudsætninger for at kunne modtage faglig undervisning, og at skolerne får mulighed for at fortolke lektiehjælp og understøttende undervisning i relation til den enkelte elevs behov.

LO foreslår, at det indarbejdes i bemærkningerne til lovforslaget, at den understøttende undervisning bl.a. skal bidrage til et løft af undervisningen for børn, som har svært ved at lære i den fagopdelte undervisning.

Socialpædagogerne anbefaler, at det tydeliggøres, at den understøttende undervisning blandt andet skal bidrage til et løft af undervisningen for de børn, der som følge af særlige vilkår, ikke har gode forudsætninger for at lære i forbindelse med ordinær fag- og klasseundervisning.

Foreningen Gifted Children anfører, at lovforslagene ikke indeholder konkrete forpligtelser for hverken skoler eller kommuner til at gøre noget for de elever, der ikke i dag udfordres tilstrækkeligt i folkeskolen.

Undervisningsministeriet bemærker, at der med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen og lovudkastet netop er lagt op til, at skoledagen skal kunne tilrettelægges så fleksibelt, at den giver de bedste muligheder for læring hos alle børn.

Det er præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der med præciseringen og forenklingen af Fælles Mål tilsigtes en ændring af målene således, at de adresserer undervisningsdifferentiering og udfordrer både de fagligt svage og dygtige elever. Tydeligere mål for, hvad alle skal kunne, vil gøre det lettere for læreren at danne sig et overblik over den enkelte elevs udgangspunkt i forhold til at nå målet. Ligeledes er det anført, at der endvidere i forbindelse med arbejdet med forenklingen af Fælles Mål vil blive taget specifikke tiltag med henblik på at understøtte indsatsen for at give både de fagligt svageste og de dygtigste elever det størst mulige udbytte af undervisningen.

Derudover er det præciseret i både lovforslagets almindelige og specielle bemærkninger, at skolerne i tiden til lektiehjælp og faglig fordybelse skal tilbyde eleverne varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og fagligt svage elever, fx ved inkorporering af fysiske aktiviteter.

Det bemærkes endelig, at det er præciseret i lovforslaget, at tiden til den understøttende undervisning kan tilrettelægges således, at der heri for enkelte elevers vedkommende lægges specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte efter folkeskolelovens § 3, stk. 2, supplerende undervisning efter folkeskolelovens § 3 a og § 5, stk. 6, og undervisning i dansk som andetsprog jf. folkeskolelovens § 5, stk. 7.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) bemærker, at det fremgår af lovudkastene, at undervisning i dansk som andetsprog, der ligger ud over undervisningen i den almindelige klasse, kan foregå i den tid, der er afsat til understøttende undervisning. EVA ønsker at henlede opmærksomheden på, at elever med dansk som andetsprog i samme grad som elever med dansk som modersmål må formodes at have gavn af de aktiviteter, som er tiltænkt den understøttende undervisning, og at det er vigtigt, at skoler er opmærksomme på denne balancegang for forsat at understøtte tosprogede elevers motivation.

Undervisningsministeriet bemærker, at undervisning i dansk som andetsprog er en dimension i den almindelige undervisning, som bygger på elevernes samlede kompetencer, hvorved elevernes modersmål nyttiggøres i den almindelige undervisning fx ved at inddrage tosprogede lærere. Det fremgår af bekendtgørelse nr. 31. af 20. januar 2006 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog, at den undervisning i dansk som andetsprog som udgangspunkt foregår som en integreret del af undervisningen i den almindelige klasse. Kun hvis det ikke muligt at integrere dansk som andetsprog i den almindelige undervisning, vil særskilt undervisning efter lovudkastet skulle foregå i tiden til den understøttende under-

visning. Undervisningsministeriet er således enig i, at skolerne med den mulighed, som lovudkastet her åbner for, skal være meget opmærksomme på balancegangen mellem deltagelse i de almindelige aktiviteter i den understøttende undervisning og særskilt undervisning i dansk som andetsprog.

Børnerådet udtrykker bekymring for, at bl.a. det stærke faglige fokus betyder, at der ikke bliver tid i den understøttende undervisning til at skabe sammenhæng mellem fag og personlige alsidige færdigheder.

Frie Børnehaver og Fritidshjem beklager, at de (fritids)pædagogiske aktiviteter i lovforslaget alene betragtes som et middel til at understøtte den faglige indlæring frem for som noget, der har en værdi i sig selv. Frie Børnehaver og Fritidshjem finder det endvidere vigtigt at fremhæve vigtigheden af, at undervisning og fritid ikke flyder sammen i skolen.

Sophia (tænketaank for pædagogik og dannelse) finder, at lovforslaget lægger op til, at skolebørn skal være i gang med faglig kvalificering i mange timer hver dag, samt at fritidsprægede aktiviteter som primær funktion skal understøtte den faglige udvikling. Dermed gives fritidsaktiviteter ingen betydning i sig selv. Det er uheldigt for børns almene dannelse og udvikling. Sophia finder endvidere, at den understøttende undervisning ikke er defineret særligt godt. Det kan give problemer, da der lægges op til, at flere faggrupper kan varetage den understøttende undervisning.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er hensigten med lovforslaget, at fritidspædagogiske aktiviteter skal drages ind i skolen, hvorved de bedre kan tjene som inspirationen for og nyttiggøres i forhold til undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner. Derudover vil fritidsordningerne også fremover have fritidsaktiviteter for disses egen skyld. Der er ingen ændringer heri, og det fremgår fortsat af mål- og indholdsbeskrivelsen for SFO, at mål- og indholdsbeskrivelsen skal indeholde overvejelser om balancen mellem voksenorganiserede og børnenes selvvalgte aktiviteter med henblik på at sikre børnenes medindflydelse på, hvad de skal foretage sig i skolefritidsordningen.

BUPL finder, at adgangen til at konvertere tid til understøttende undervisning til to voksne i klassen bør være generel, så det bliver muligt for kommunerne at gøre ordningen til en generel kommunal satsning.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at dispensationsmuligheden gælder generelt for de yngste klasser – børnehaveklassen og 1.-3. klasse – og for 4.-9. klasse for klasser med helt særlige behov. Forslaget bygger altså ikke på et politisk ønske om, at der generelt satses på to voksne i klassen frem for tid til understøttende undervisning. Det er en mulighed alt efter de lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Skole og Forældre mener, at skolebestyrelsen skal forpligtes til at fastsætte principper for den understøttende undervisning. Skole og Forældre henstiller endvidere til, at det præciseres i den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 16 b, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen kan fravige den fastsatte mindste undervisningstid efter indstilling fra skolebestyrelsen, hvad der forstås ved "indstilling".

Undervisningsministeriet bemærker, at det følger af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 44, stk. 2, nr. 1, at skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed, herunder om undervisningens organisering herunder timetal og skoledagens længde. Bestemmelsen vil også omfatte den understøttende undervisning.

For at undgå tvivl er der i lovforslaget indarbejdet en tilføjelse om, at skolebestyrelsen fastsætter principper om den understøttende undervisning

Undervisningsministeriet bemærker endvidere, at det ikke har været hensigten at begrænse kommunalbestyrelsens beføjelser med formuleringen i den pågældende bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen træffer sin afgørelse efter indstilling fra skolebestyrelsen.

For at undgå yderligere tvivl er formuleringen i lovforslaget ændret til: "efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelsen", hvorved sprogbbruget svarer til de foreslåede bestemmelser i 24, stk. 3, og § 24 a.

Frie Børnehaver og Fritidshjem mener, at gode fritidstilbud i SFO'er og fritidshjem trues af den længere skoledag, da mange kommuner allerede nu ses at være i gang med omlægninger, hvorved der spares massivt på området. Derudover må det også formodes, at den længere skoledag vil medføre, at fritidstilbud fravælges af mange forældre.

Skole og Forældre anerkender at kommunalbestyrelsen skal tilbyde pasningsordning til eleverne uden særskilt betaling fra forældrene, hvis lektiehjælpen fravælges, og når undervisningstiden reduceres. Skole og Forældre er dog bekymret over formuleringen "eller i et andet relevant fritidstilbud", fordi de har hørt om kommuner, der for at spare penge og samtidig opfylde deres pasningsforpligtelse, ændrer skolestrukturen, nedlægger SFO'en og sender indskolingselever tilbage til børnehaverne til pasning. Skole og Forældre ønsker derfor præciseret, at det skal være et andet relevant alderssvarende fritidstilbud.

Undervisningsministeriet bemærker, at der også med indførelsen af en længere skoledag vil være behov for gode pasnings- og klubtilbud, og at der i de økonomiske forudsætninger for den længere skoledag indgår økonomi til, at kommunerne kan nedsætte betalingen for fritidstilbud tilsvarende. Det økonomiske råderum er bl.a. givet til kommunerne med henblik på, at kommunerne skal gøre sig de relevante pædagogiske overvejelser og give de efter lokale ønske og behov rigtige fritidstilbud til kommunens skoleelever. Der er ikke med forslaget ændret på, at kommunens pasningsordninger skal være alderssvarende. Hertil kommer, at eleverne i folkeskolen ikke kan sendes tilbage til et dagtilbud efter dagtilbudslovens afsnit II om dagtilbud indtil skolestart.

Det bemærkes, at der for at undgå tvivl er der gjort en tilføjelse herom i lovforslagets specielle bemærkninger til de foreslåede bestemmelser i § 16 b, stk. 2, og § 16 a, stk. 5³.

Institut for Menneskerettigheder udtrykker bekymring for, at muligheden for at placere supplerende undervisning i dansk som andetsprog i den tid, der er sat af til understøttende undervisning, vil betyde en svækkelse af kravene til undervisernes kvalifikationer. Instituttet finder endvidere, at der bør fastsættes et minimumstimental for basisundervisning i dansk som andetsprog.

Undervisningsministeriet bemærker, at eftersom dansk som andetsprog er et obligatorisk fag i skolen for elever, der har behov herfor, er supplerende undervisning i dansk som andetsprog fagundervisning og dermed underlagt de kvalifikationskrav, der gælder herfor, uanset om undervisningen måtte blive gennemført i den tid, der er sat af til understøttende undervisning. For så vidt angår et minimumstimental for undervisning i dansk som andetsprog skal ministeriet gøre opmærksom

³ Ændret i lovforslaget til § 15, stk. 4.

på, at der i medfør af bekendtgørelse nr. 31 af 20. januar 2006 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog allerede er fastsat bindende regler vedrørende timetallet for basisundervisning i dansk som andetsprog. Det fremgår af bekendtgørelsens § 4, stk. 2 og 5, at elever i modtagelsesklasser skal have det samme timetal som skolens øvrige elever får på samme klassetrin, hvoraf mindst halvdelen skal gives som særskilt basisundervisning i dansk som andetsprog. For basisundervisning på hold og som enkeltmandsundervisning er ikke fastsat særskilte timetal, men det gælder, at antallet af timer til særskilt basisundervisning i dansk som andetsprog kan reduceres i forhold til timetallet for modtagelsesklasser, når eleverne undervises på små hold eller som enkeltmandsundervisning i det omfang, eleven herved vurderes at få samme undervisningsintensitet som en elev i en modtagelsesklasse. Timetallet kan dog ikke herved reduceres til ganske få ugentlige timer.

Rådet for Etniske Minoriteter foreslår, at modersmålsundervisning indgår i timetalsmodellen, evt. som en aktivitetsmulighed i den sidste del af skoledagen.

Undervisningsministeriet bemærker, at det af hensyn til at sikre tosprogede elever et fuldt udbytte af den længere og mere varierede skoledag, herunder af den understøttende undervisning, som udgangspunkt ikke vil være muligt at placere modersmålsundervisning inden for den tid, der er afsat til understøttende undervisning, medmindre der er tale om understøttende undervisning, der gennemføres med inddragelse af modersmålet.

2.1.3. Motion og bevægelse

Dansk Skoleidræt mener, at såvel idrætsundervisning som den planlagte daglige motion og bevægelse bør planlægges og gennemføres af idrætsuddannede lærere.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at motion og bevægelse både kan indgå i den fagopdelte undervisning herunder idræt, og i den understøttende undervisning. Det er hermed hensigten, at motion og bevægelse skal indgå som en dimension i alle fag og i den understøttende undervisning.

DIF ønsker, at bestemmelserne om mindst 45 minutters daglig motion og bevægelse formuleres klarere og mere tydeligt i lovudkastets bemærkninger, og at det i bemærkningerne til bestemmelsen beskrives, at de 45 minutters daglige motion kan ske på fire forskellige måder, nemlig som: Regulær idrætsundervisning, regulære motionsaktiviteter som fx løb, gymnastik, fitness, dans og boldspil, aktiviteter i samarbejde med idrætsforeninger, idræt, leg og bevægelse integreret i anden undervisning.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at skolernes pligt til at sikre, at eleverne får bevægelse og motion hver dag, kan opfyldes både i forbindelse med undervisningen i folkeskolens fag og emner, herunder idræt, og i forbindelse med den understøttende undervisning. Det er derudover eksemplificeret i lovforslaget, at den konkrete tilrettelæggelse kan variere på forskellige klassetrin, men kan fx i løbet af en uge bestå af 2 lektioner idræt, motion og bevægelse som en del af den øvrige undervisning i fagene svarende til 2 lektioner samt motion og bevægelse i den understøttende undervisning svarende til 1 lektion. Motion og bevægelse kan fx tilrettelægges gennem særskilte bevægelsesmoduler eller som aktiviteter, der kobler fagligt indhold og bevægelse, fx aktiviteter i forbindelse med udeskole, stjerneløb med faglige opgaver eller faglige orienteringsløb.

Det bemærkes, at DIFs fremhævelse af de forskellige måder, hvorpå den daglige motion kan gennemføres, ligeledes kan bidrage til forståelsen af den foreslåede bestemmelse, hvorfor den er tilføjet lovforslagets specielle bemærkninger.

Frie Børnehaver og Fritidshjem anfører, at skolen stadig er tilrettelagt med hovedvægt på klasselokalet som hjemstavnslokale, og at mange byskoler generelt har dårlig plads til fysiske udfoldelser.

Gruppen "Forældre imod den nye folkeskolereform" mener ikke, at der er tilstrækkeligt med sportsfaciliteter på skolerne til brug for den mere bevægelse.

Undervisningsministeriet bemærker, at motion og bevægelse ikke i sig selv kræver sportsfaciliteter. Ud over det forhold, at motion og bevægelse vil indgå i faget idræt, er det tillige en dimension i alle fag og emner og i den understøttende undervisning

2.1.4. Lektiehjælp og faglig fordybelse

Danske Skoleelever udtrykker skuffelse over, at det ikke er alle elever, der skal deltage i lektiehjælpen. Skoleeleverne er bange for, at de elever, der har allermest brug for denne hjælp, ikke tager imod den.

DCUM anfører, at tilbud og lektiehjælp bør organiseres og stilles til rådighed på en måde, så det ikke kun bliver et tilbud til "svage" elever, og at kommunikationen er vigtig i denne sammenhæng.

BKF, KL og Skolelederforeningen finder to-trinsmodellen for implementeringen af den obligatoriske lektiehjælp og fordybelse uhensigtsmæssig, bl.a. fordi det vil medføre planlægningsmæssige udfordringer at administrere frivillighedsordningen. De foreslåede regler medfører, at det er nødvendigt at planlægge med både et skoletilbud og et SFO/fritidstilbud, hvorfor KL foreslår, at til- eller fravalg af lektiehjælp tages for et år ad gangen. Lektiehjælp og faglig fordybelse skal endvidere ifølge KL kunne placeres, så det passer ind i den øvrige skoledag og ikke nødvendigvis i eftermiddagstimerne. KL rejser endvidere spørgsmål om kommunens befordringsforpligtelse i forbindelse med den frivillige lektiehjælp og faglig fordybelse.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om folkeskolereformens ikrafttræden af 13. juni 2013, at lektiehjælp og faglig fordybelse skal være frivillig for elever, og at tiden til faglig fordybelse og lektiehjælp placeres om eftermiddagen i ydertimerne. Som det fremgår af lovforslaget, vil det bero på en lokal beslutning at finde en hensigtsmæssig måde at organisere og tilrettelægge tilbuddet på, herunder ikke mindst i forhold til forældre til elever i indskolingen, hvor det formentlig normalt vil være hensigtsmæssigt at etablere en ordning med "kontrolleret fremmøde", ved hvilken det sikres, at eleverne kun må forlade skolens område efter nærmere aftale mellem skolen/skolefritidsordningen og forældrene – sådan som det allerede kendes i dag i forhold til fremmøde i skolefritidsordningen for elever i indskolingen.

Med hensyn til befordring bemærkes, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at sørge for befordring efter de gældende regler om befordring i folkeskolelovens § 26. Heraf følger, at kommunalbestyrelsen skal sørge for befordring mellem skole og hjem afhængig af elevernes klassetrin, afstand til skole og skolevejens trafikfarlighed. Ventetiden på skolen i forbindelse med en af kommunalbestyrelsen etableret befordringsordning må normalt ikke overstige 60 minutter før og 60 minutter efter skoletid, jf. § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 25 af 10. januar 1995 om befordring af elever i folkeskolen. Kommunalbestyrelsens befordringsforpligtelse vil både gælde for de elever, som benytter sig af den frivillige lektiehjælp og faglige fordybelse, og for de elever, som vælger tilbuddet fra. Det er op til den enkelte kommune at tilrettelægge skoleskemaerne og befordringsordningerne i overensstemmelse med ovenstående efter lokale ønsker og behov. Det forhøjede bloktilskud dækker også eventuelle merudgifter til befordring i den forbindelse.

Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud ser problemer i såvel frivillig som obligatorisk lektiehjælp, hvorfor det foreslås, at lektiehjælpen i samråd med forældremyndighedsindehaveren kan pålægge eleven at modtage lektiehjælp.

Undervisningsministeriet bemærker, at når lektiehjælp og faglig fordybelse efter næste folketingsvalg gøres obligatorisk, er det hensigten, at den skal tilrettelægges så fleksibelt i forhold til resten af undervisningen, at den både kan tilgode de ressourcetsvage og de ressourcestærke elever.

Dansk Friskoleforening gør opmærksom på, at den i lovforslaget beskrevne model for skolefritidsordning på folkeskoleområdet, jf. den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 16 a, stk. 5⁴, kan få afledte konsekvenser for friskolernes skolefritidsordninger. Foreningen nævner, at det af fremskrivningerne i forslaget til finanslov for 2014 fremgår, at tilskuddet til friskolernes SFO nedsættes. Foreningen anfører med henvisning hertil, at det er af afgørende betydning, at der skabes fuld gennemsigtighed i den kommunale konteringspraksis. Det anføres, at det må forudsættes, at de omprioriteringer, folkeskolens reform medfører af ressourcefordelingen mellem skolefritidsordningen til folkeskolen i den kommunale kontering, fremgår af konto 3.22.01. Folkeskoler.

Frie Skolers Lærerforening anfægter formuleringen i lovforslaget om en stigning i det statslige driftstilskud til frie grundskoler, idet skolernes tilskud er faldende.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovforslaget alene indebærer en omprioritering herunder regnskabsmæssigt, af ressourcer fra skolefritidsordninger til folkeskolen i 2014 og frem, der modsvares af det reducerede pasningsbehov. Som følge af, at driftstilskuddet for de frie grundskoler følger udgiften i folkeskolen, vil driftstilskuddet til de frie grundskoler derfor stige i 2017 og frem. Forøgelsen af driftstilskuddet vil blive modsvaret af en tilsvarende nedsættelse af tilskuddet til skolefritidsordninger på de frie grundskoler i 2017 og frem. Undervisningsministeriet har rejst spørgsmålet vedrørende kommunernes fremtidige konteringspraksis i forbindelse med omprioriteringen af ressourcer fra skolefritidsordninger til folkeskolen over for Økonomi- og Indenrigsministeriet, som er ansvarlig for det kommunale budget- og regnskabssystem.

2.1.5. Den åbne skole

Skole og Forældre mener, at skolebestyrelsen skal forpligtes til at fastsætte principper for samarbejdet omkring den åbne skole. Skole og Forældre mener endvidere, at skolebestyrelsen også skal fastlægge principper for elevernes mulighed for at deltage i undervisningen på musikskoler.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovforslaget er justeret i såvel den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 3, stk. 4, og § 44, stk. 2, nr. 1, således, at skolebestyrelsen er forpligtet til at fastlægge principper for samarbejdet om den åbne skole.

Undervisningsministeriet har ligeledes justeret lovforslaget således, at skolebestyrelsen skal fastlægge principper for elevernes mulighed for at deltage i undervisningen på kommunale musikskoler.

⁴ Ændret i lovforslaget til § 15, stk. 4.

BUPL og BUPL's Lederforening foreslår, at samarbejdet og partnerskaber med klubber og fritidshjem beskrives særskilt i bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser til folkeskolelovens § 3, stk. 4 og 5, og til ungdomsskolelovens § 2, stk. 3. Lederforeningen anfører endvidere, at undervisning skal kunne placeres i klubbens lokaler, hvis det er pædagogisk hensigtsmæssigt. Ungdomsringen anfører tilsvarende, at samarbejdet og partnerskabet med klubberne bør beskrives særskilt, herunder inddragelse af klubbernes tilbud i forhold til understøttende undervisning og brobygning til erhvervsuddannelse. Skoleledelse og klubledelse samt ledelsen af ungdomsskolerne bør forpligtes til et gensidigt samarbejde.

Undervisningsministeriet bemærker, at klubber og fritidshjem kan sidestilles med andre fritidstilbud i lokalområdets foreningsliv m.v., hvis det er relevant i forhold til at bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for fag og obligatoriske emner. Derudover kan der med den længere skoledag lokalt være behov for at inddrage personalet i klubber og fritidstilbud, ligesom der med lovforslaget gives vid adgang til at inddrage personalet i skolernes SFO.

Lovforslagets affattelse af folkeskolelovens § 3, stk. 4, er på den baggrund udvidet til også at omfatte klubber og fritidstilbud. Undervisningen kan fysisk placeres i klubbens lokaler enten i kraft af samarbejdet eller i kraft af forlagt undervisning som allerede kan finde sted efter de gældende regler. Det falder uden for rammerne af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen at regulere samarbejdet mellem klubber og fritidshjem på den ene side og ungdomsskoler på den anden.

DUF påpeger et problem i forhold til værdibaserede foreningers deltagelse i partnerskaber med skolerne, da det angiveligt skulle være på kant med kommunalfuldmagten, medmindre det eksplicit fremgår af lovgivningen eller bemærkningerne til lovforslaget, at disse foreninger har ret til at deltage i partnerskaberne.

Undervisningsministeriet bemærker, at Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at kommunalfuldmagten ikke er til hinder for, at værdibaserede foreninger kan deltage i samarbejdet og partnerskaber med folkeskolen.

DIF mener, at bestemmelserne om samarbejde og partnerskaber med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv m.v. åbner mange spændende perspektiver. Det ville være et markant brud både med den hidtidige relation mellem det frivillige foreningsliv og kommunerne og med såvel folkeoplysningslovens ånd som bogstav, hvis kommuner gør brug af den mulighed for at forpligte foreningerne til at samarbejde ved at stille krav herom i det omfang, foreningerne modtager kommunale tilskud, som omtalt i bemærkninger. Det er efter forbundets opfattelse en uacceptabel bemærkning, hvorfor forbundet foreslår, at den udgår.

DGI ser mange spændende perspektiver i lovforslaget, men er enig i DIF's kritik af kommunens kompetence til at forpligte foreninger til at samarbejde i det omfang de modtager kommunale tilskud.

Undervisningsministeriet bemærker, at Kulturministeriet anerkender, at bemærkningen i lovforslaget om, at kommunerne vil kunne stille som tilskudsbetingelse, at foreningerne samarbejder med folkeskolen, ikke er i overensstemmelse med folkeoplysningsloven, som tilsiger, at alle foreninger, der opfylder folkeoplysningslovens krav, har ret til tilskud efter loven uanset egenart og idegrundlag uden modydelser. Kulturministeriet bakker dog fortsat op om, at man fra alle sider så vidt muligt tilskynder til samarbejde.

Undervisningsministeriet bemærker, at den nævnte bemærkning i lovforslaget er ændret til en opfordring til foreningerne til samarbejde.

Teatrenes Interesseorganisation er meget positivt stemt over for forslagene om den åbne skole, men stiller sig undrende over for, at den professionelle scenekunst stort set er fraværende i lovforslaget. Det beklages endvidere, at de professionelle kunstinstitutioner- og aktører ikke er nævnt, og at samarbejderne er begrænset til lokalområdet.

Levende Musik i Skolen, Dansehallerne og Teatercentrum foreslår tilsvarende, at det tilføjes i lovtæksten at "kunst- og kulturlivets formidlingsinstitutioner og aktører" kan indgå i samarbejder/partnerskaber med skolerne, da foreningerne ikke finder, at den foreslåede afgrænsning er tilstrækkeligt omfattende.

Undervisningsministeriet bemærker, at det udtrykkeligt fremgår af lovforslagets bemærkninger, at skolens samarbejde med kulturlivet eksempelvis kan være med museer, kunsthaller, scenekunstinstitutioner, biblioteker og orkestre i lokalområdet, eventuelt ved at skolen kan anvende skoletjenestens undervisningstilbud. Der er intet heri, der udelukker professionelle kunstinstitutioner- og aktører.

For så vidt angår spørgsmålet om afgrænsningen til lokalområdet bemærkes, at denne afgrænsning følger af den politiske aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Det bemærkes endvidere, at der ikke er noget til hinder for, at skolerne indgår samarbejder med andre end lokale aktører, ligesom de kan gøre det i dag, men skolerne er og bliver ikke forpligtet hertil.

Socialpædagogerne anbefaler en supplerende tekst, som beskriver åbenhed mod organisationer og arbejdspladser, der gør noget for mennesker, der befinder sig i udsatte positioner eller har funktionsnedsættelser – dette være sig i form af klassebesøg og gæstelærerordning.

Undervisningsministeriet bemærker, at forslaget om den åbne skole medfører en forpligtelse til samarbejde med det lokale forenings- og kulturliv og en gensidig forpligtelse til samarbejde mellem kommunens forskellige skoler. Det forhindrer ikke, at der – som der allerede i dag er mulighed for – i forbindelse med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner eller som led i den understøttende undervisning anvendes klassebesøg og sædvanlige gæstelærerordninger, der beskæftiger sig med mennesker i udsatte positioner eller med funktionsnedsættelser.

Dansk Musikpædagogisk Forening foreslår, at det tydeliggøres i lovtæksten, at der er tale om et gensidigt forpligtende samarbejde mellem folkeskoler og musikskoler henholdsvis ungdomsskoler.

Undervisningsministeriet bemærker, at gensidigheden mellem folkeskoler og musikskoler henholdsvis ungdomsskoler efter lovforslaget reguleres således, at forpligtelsen for folkeskolen fremgår af folkeskoleloven, forpligtelsen for musikskolerne fremgår af musikloven og forpligtelsen for ungdomsskolerne fremgår af ungdomsskoleloven.

Dansk Skoleidræt anfører, at ansvaret for planlægning og afvikling af forløb, der involverer idrætsforeninger, bør ligge hos læreren, så målene for idræt eller andre undervisningsmål nås.

DGI anfører, at det er vigtigt, at inddragelse af idrætsforeningernes instruktører sker i samarbejde med lærere, og at idrætsforeningerne ikke overdrages ansvaret for undervisningen.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovforslaget ikke ændrer på ansvarsforholdene i folkeskolen, hvorefter det er skolelederen, der via lærere og andet undervisende personale har ansvaret for, at målene for undervisningen bliver indfriet. Samarbejder under den åbne skole skal alene finde sted i begrænset omfang. Endvidere bemærkes, at der ikke er fastsat rammer for, hvordan samarbejder omkring den åbne skole nærmere skal organiseres. Ansvaret herfor ligger hos skolelederen, som er skolens administrative og pædagogiske leder.

Statens Kunstråd mener, at det er vigtigt, at de kunst- og kulturskoler, som folkeskolerne fremover vil samarbejde med, ikke overtager den undervisning, som folkeskolen er forpligtet til at tilbyde børn og unge. Derudover savner rådet svar på, hvordan forslaget om, at elever i begrænset omfang kan opfylde deres undervisningspligt ved at deltage i undervisning i den kommunale musikskole hænger sammen med grundlovens § 76 om gratis undervisning, idet musik- og billedskolers finansiering er lagt an på deltagerbetaling.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovforslaget ikke ændrer på ansvarsforholdene i folkeskolen, hvorefter det er skolelederen, der via lærere og andet undervisende personale giver undervisningen. Samarbejder under den åbne skole skal alene finde sted i begrænset omfang. For så vidt angår opfyldelse af undervisningspligt i musikskolen, omhandler den foreslåede bestemmelse en individuel fritagelse fra undervisningen for elever, som efter skolelederens vurdering kan undvære valgfag eller understøttende undervisning. Da der er tale om børnenes fritidsinteresser, som de deltager i efter forældrenes egen anmodning, må forældrene selv afholde udgifterne i forbindelse hermed.

Sophia (tænketaank for pædagogik og dannelse) peger blandt andet på, at det ikke fremgår af forslaget, hvordan folkeskolens forpligtende samarbejde med musik-, kunst- og kulturskoler skal finansieres. Sophia frygter, at den åbne skole også kan åbne for brugerbetaling.

Undervisningsministeriet bemærker, at der ikke er fastsat formelle rammer for, hvordan samarbejder omkring den åbne skole nærmere skal finansieres, hvorfor stillingtagen hertil er op til lokal beslutning ud fra lokale prioriteringer, ønsker og behov. Det er hensigten, at samarbejdet skal finde sit eget leje i den enkelte kommune og på den enkelte skole afhængig af, hvilke lokale muligheder og behov der er for et sådant samarbejde. Den åbne skole ændrer naturligvis ikke på, at undervisningen i folkeskolen er og fortsat vil være gratis.

Det Danske Suzuki Institut og en række forældre til børn, der undervises i regi heraf (i alt 54 henvendelser) har indsendt høringsvar med opfordring om, at private musikskoler sidestilles med de kommunale i forhold til den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 33, stk. 9, hvorefter en elev i begrænset omfang kan opfylde sin undervisningspligt ved at deltage i undervisning i den kommunale musikskole eller ved eliteidrætsudøvelse i en idrætsforening.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at skolelederen kan give konkret tilladelse til, at en elev opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i musikundervisning på den kommunale musikskole eller eliteidrætsudøvelse i en sportsforening. Med betegnelsen kommunal musikskole henvises til den musikskole i kommunen, som kommunalbestyrelsen i henhold til musiklovens § 3, stk. 3, er forpligtet til at drive enten som en kommunal institution eller en selvejende institution med kommunalt tilskud.

Den længere og mere varierede skoledag afskærer ikke børn og unge fra at dyrke deres fritidsinteresser. Den foreslåede § 33, stk. 9, er en i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen nøje foretaget afgrænset undtagelse fra, at alle børn i folkeskolens grundskole er omfattet af den længere og mere varierede skoledag. Endvidere skal afgrænsningen ses i sammenhæng med, at der også er et hensyn at tage i forhold til det afbræk i undervisningen, som en fritagelse vil indebære for de andre elever, jf. herved princippet om den udelte enhedsskole, hvorefter det ikke kun er et spørgsmål om den enkelte elev og dennes faglige niveau, men også om dennes bidrag til at løfte de andre elevers faglige niveau.

Ungdomsskoleforeningen anfører, at partnerskaber kan give kvalitativt og flerdimensionelt løft af undervisning, indhold og læringssituationer med unge. Partnerskaber må dog ikke kun begrænses til skoledistrikter. Et bredere perspektiv i en partnerskabsaftale skal være en mulighed. Ungdomsskolens leder skal have kompetencen til at udforme indhold og omfang af samarbejdet med skoler under hensyn til kommunens ungestrategi og økonomi, så helheden sikres på tværs af kommunens folkeskoler. Vedrørende muligheden for at henvise en elev til undervisning på ungdomsskolen i folkeskolens grundfag anbefaler Ungdomsskoleforeningen, at ansvaret for undervisningen i ungdomsskolen er placeret hos ungdomsskolelederen, bl.a. af hensyn til muligheden for holddannelse, når der er elever fra flere folkeskoler.

Undervisningsministeriet bemærker, at et partnerskab er et samarbejde mellem en folkeskole og ungdomsskolen, og samarbejdets form og indhold fastlægges således mellem de to ledere under sædvanligt ansvar over for kommunalbestyrelsen og skolebestyrelsen henholdsvis ungdomsskolebestyrelsen. Samarbejdet skal udformes, så ungdomsskolen kan opfylde de ansvarsforpligtelser, som gør sig gældende over for disse elever, herunder kommunens ungestrategi, ungdomsskolens økonomi mv.

Med hensyn til ansvaret for undervisningen skal det bemærkes, at der er tale om en delvis opfyldelse af undervisningspligten i ungdomsskolen. Eleverne er således fortsat indskrevet i folkeskolen, og derfor er det fremhævet i de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i folkeskolelovens § 33, stk. 8, at det fortsat er vedkommende folkeskoleleder, der har ansvaret for, at de omhandlede elever tilegner sig kundskaber og færdigheder i fag og emner set i forhold til trin- og slutmål herfor, jf. folkeskolelovens § 13, stk. 2. Da det er den enkelte elevs individuelle behov, der er afgørende for, at en elev opfylder dele af sin undervisningspligt i ungdomsskolen frem for i folkeskolen, er det nødvendigt med et tæt samarbejde om eleven mellem folkeskole og ungdomsskole. Der er ikke noget til hinder for, at undervisningen af en elev kan finde sted på hold, som ungdomsskolen etablerer, hvis undervisningen på holdet kan leve op til de enkelte elevers behov.

BKF mener, at rammerne for samarbejdet med kulturliv, foreningsliv, erhvervsliv og ungdomsuddannelser fortsat er uklare, herunder for så vidt refusion til musikskolerne.

Statens Kunstråd har tilsvarende anført, at den nuværende statsrefusionsordning for musikskoler ikke kan anvendes til undervisning, som udføres for andre institutioner (fx undervisning i folkeskolen).

Undervisningsministeriet bemærker, at Kulturministeriet har oplyst, at der vil blive fastsat nærmere regler herom i bekendtgørelsen om musikskoler, som udstedes i henhold til lov om musik § 3 a, stk. 4.

Det er præciseret i lovforslagets bemærkninger, at der fastsættes regler i bekendtgørelsen om musikskoler.

Danske Musik- og Kulturskoleledere ønsker, at der anvendes en enslydende betegnelse for musikskolerne, som svarer til den anvendte i musikloven og musikskolebekendtgørelsen. Derfor ønskes, at betegnelsen "kunst- og kulturskoler" udgår af lovteksten.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er præciseret i lovforslaget, hvilke forhold der gør sig gældende for henholdsvis musikskoler, musik- og kulturskoler samt kunst- og kulturskoler, således at det fremgår tydeligt, hvilken type af samarbejdsforpligtelse, de enkelte skoler er omfattet af, og om der kan gives dispensation fra folkeskolens undervisning i forhold til de enkelte skolers undervisning

2.2. Bedre udskoling og overgang til ungdomsuddannelser

2.2.1. Bedre mulighed for valgfag

BKF anfører, at det er positivt, at der er åbnet op for en meget vid og bred variation af valgfag i samarbejde med ungdomsskolen, men at det er uklart, hvorvidt valgfag vil kunne udvikles og udbydes i samarbejde med ungdomsuddannelserne og evt. være meritgivende hertil.

Undervisningsministeriet bemærker, at der efter lovudkastet gives adgang til, at kommunerne selv opretter og tilrettelægger valgfag, hvilket meget vel kan finde sted i et samarbejde med ungdomsuddannelserne. Det falder uden for aftalen om et fagligt løft af folkeskolen at regulere merit i ungdomsuddannelserne valgfag i folkeskolen.

Danmarks Håndarbejds lærerforening spørger, hvilke betingelser der er for oprettelse af valgfag, og om valgfagsrækken er fastlåst.

Undervisningsministeriet bemærker, at der kan tilbydes de valgfag, som er anført i den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 1, samt de valgfag, som i forvejen udbydes til 10. klasse efter folkeskolelovens § 19 d, stk. 4, nr. 5-12, jf. den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 4⁵. Derudover kan kommunerne efter den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5⁶, tilbyde eleverne valgfagsundervisning i andre fag, som de selv fastsætter rammerne for. Der vil blive fastsat nærmere regler for kommunalbestyrelsens beskrivelse af mål og indhold for fagene.

Tysklærerforeningen for Grundskolen opfordrer til, at alle skoler pålægges at tilbyde et tredje fremmedsprog som valgfag.

Undervisningsministeriet bemærker, at der ikke gives nogen pålæg til skolerne om valgfag, der skal tilbydes, da der netop er tale om valgfag, hvorfor det er skolelederens vurdering om der er behov, og om faget vil blive søgt.

2.2.2. Eliteklasser i idræt

Dansk Musikpædagogisk Forening foreslår, at det reguleres særskilt, at Undervisningsministeriet efter ansøgning kan godkende forsøg med talentklasser i musik.

Undervisningsministeriet bemærker, at Undervisningsministeriet allerede efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 55, stk. 1, kan godkende forsøg med talentklasser i musik. Det er således ikke behov for yderligere regulering heraf.

⁵ Ændret i lovforslaget til § 9, stk. 5.

⁶ Ændret i lovforslaget til § 9, stk. 6

Sophia (tænketaank for pædagogik og dannelse) finder, at eliteklasser i idræt, musik og andre fagområder ikke hører hjemme i folkeskolen. Efter Sophias opfattelse, at det er et brud med grundtanken om den udelte skole at oprette eliteklasser.

Danske Musik- og Kulturskoleledere ønsker, at eliteklasser i musik sidestilles med eliteklasser i idræt.

Statens Kunstråd ønsker, at det også skal være muligt at oprette talentklasser i andre kunstneriske fag end musik, fx billedkunst.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at der skal gives mulighed for oprettelse af eliteidrætsklasser, og at Undervisningsministeriet kan godkende forsøg med at oprette særlige talentklasser i musik. Der er herved ikke taget stilling til, om og i givet fald i hvilket omfang undervisningsministeren vil godkende andre ansøgninger om godkendelse af forsøg.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har i 2011 gennemført en evaluering af Team Danmarks Elitekommuneprojekt og ønsker i den forbindelse at gøre opmærksom på vigtigheden af, at børn og unge, der optages i en idrætseliteklasse, får den nødvendige støtte til også at fokusere på det faglige indhold og de faglige kompetencer, hvilket ligger i tråd med Team Danmarks ønske om at udvikle eliteatleter gennem fokus på det hele menneske.

Undervisningsministeriet bemærker at, de særlige eliteklasser i idræt adskiller sig ved, at det er muligt at have optagelseskrav til disse klasser. Kravene til undervisningen i disse klasser herunder til det faglige niveau, er de samme som i almindelige klasser. Det fremgår bl.a. af lovforslagets bemærkninger at undervisningen i de særlige eliteklasser i idræt fx kan tilrettelægges således, at der generelt er et større fokus på idræt og således at elevernes skoleskema tager højde for elevernes særlige behov for at træne på eliteniveau. Undervisningen skal leve op til de almindelige regler om mål og indhold for folkeskolens undervisning samt timetal m.v.

Skolelederforeningen anfægter, at det er en opgave for skolebestyrelsen at fastsætte principper vedrørende opfyldelsen af undervisningspligt ved eliteidrætsudøvelse, da en sådan tilladelse bør gives med udgangspunkt i den enkelte elevs situation og efter inddragelse af Ungdommens Uddannelsesvejledning og ikke på baggrund af generelle skolebestyrelsesprincipper.

Undervisningsministeriet bemærker, at skolebestyrelsens mulighed for at fastsætte principper om denne adgang til at få fri til eliteidrætstræning fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at skolebestyrelsen.

2.2.3. Afsluttende prøve i faget idræt

Danmarks Privatskoleforening anfører om det nye prøvfag idræt, at det for enkelte frie grundskoler vil medføre meget store vanskeligheder, hvis faget skal udtrækkes/bliver udtrukket som prøvfag, idet faciliteterne enten mangler eller er utilstrækkelige. Danmarks Privatskoleforening ønsker, at der på de frie grundskoler ikke bliver krav om deltagelse i denne prøve.

Undervisningsministeriet bemærker hertil, at en kommende prøve i faget idræt vil blive udformet således, at den kan afholdes af enhver skole, hvis slutmål i faget idræt står mål med Fælles Mål, og at der på den baggrund ikke ses anledning til at fritage frie grundskoler for at skulle afholde prøven.

2.2.4. Fornyelse af folkeskolens afgangsprøver

BKF ser de nye krav til projektopgaven i 9. klasse, hvorefter valgfag, der ikke indgår i prøverækken, men som eleven undervises i, skal indgå i projektopgaven, som en komplicerende faktor.

Undervisningsministeriet bemærker hertil, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at den nuværende obligatoriske projektopgave i 9. klasse ændres, så der fremover stilles krav om, at valgfag, der ikke indgår i prøverækken, men som eleven undervises i, skal indgå i projektopgaven. Det foreslåede krav bunder i et ønske om at løfte status for de valgfag, der ikke er prøvfag.

Ungdomsskoleforeningen er positiv over for forslaget, men peger på, at lokale variationer mellem kommuner skal kunne rummes i de beviser, eleven skal kunne få fra faglige aktiviteter i ungdomsskolen. Beviserne skal kunne indgå i meritvurderinger i forhold til de unges videre uddannelse. Der bør sikres en ensartethed i beviserne af hensyn til mulighed for landsdækkende overførbare kompetencer.

Undervisningsministeriet bemærker, at eftersom de faglige aktiviteter, herunder nye kommunale valgfag som eleverne gennemfører i ungdomsskolen, kan være forskellige fra kommune til kommune, vil indholdet af beviserne også være forskelligt. I det omfang det er muligt, bør beviser udformes ensartet og være standardiserede.

Frie Skolers Lærerforening opfordrer til, at man ikke blot ændrer navnet på "folkeskolens afgangsprøve" til "folkeskolens 9. klasseprøve", men til "9. klasseprøven".

Undervisningsministeriet bemærker hertil, at de foreslåede ændringer skal tydeliggøre, at folkeskolens prøver ikke skal betragtes som afslutningen på en uddannelse, ligesom de er udtryk for en harmonisering af betegnelserne for folkeskolens prøver, idet den nye betegnelse sprogligt lægger sig op ad den betegnelse, der i dag anvendes for prøverne i 10. klasse (10.-klasseprøve). Der er således fortsat folkeskolens prøver, og der er ikke med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen lagt op til ændringer heri.

Dansk Friskoleforening anfører, at det vil være af væsentlig betydning, at det afklares, i hvilket omfang de elever, der forlader en friskole efter 7. klasse, har krav på særlige beskrivelser i de fag og områder, der beskrives i lovforslagets § 13, stk. 9 og 10. Dansk Friskoleforening anfører, at elever, der i dag forlader friskoler efter 7. klasse, får en af den enkelte friskole udarbejdet vurdering og beskrivelse med, og foreningen ønsker denne individuelle frihed opretholdt, da det samlet set kan være en inspiration for den samlede grundskole, at der ikke benyttes standardiserede "afgangsbeskrivelser".

Undervisningsministeriet bemærker hertil, at frie grundskoler, der er prøveafholdende, i dag skal følge de gældende regler om prøveafholdelse – herunder reglerne om afgangsbetegnelse i folkeskolelovens § 13, stk. 9 – og at de foreslåede bestemmelser i § 13, stk. 9 og 10, med få redaktionelle og indholdsmæssige ændringer viderefører den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 13, stk. 9. § 13, stk. 9, i folkeskoleloven fastsætter allerede en række krav til indholdet af et afgangsbetegnelse, herunder til de oplysninger, der skal eller kan medtages på beviset. Med de foreslåede nye bestemmelser i § 13, stk. 9 og 10,

er der foretaget en sproglig ændring idet afgangsbrevet fremover benævnes "bevis". Den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 9, indeholder en opregning af de obligatoriske oplysninger, der altid skal medtages på beviset. Bestemmelsen indeholder ikke længere krav om, at afgangsbrevet skal indeholde den sidste udtalelse i faget idræt, idet der indføres en prøve i dette fag jf. den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse i § 13, stk. 10, omhandler oplysninger, der valgfrit kan påføres eller vedhæftes afgangsbrevet. Som noget nyt kan elever vælge, at afgangsbrevet skal suppleres med oplysninger om gennemførte fag og kurser i ungdomsskoleregiet.

De foreslåede nye bestemmelser i § 13, stk. 9 og 10, forandrer således ikke i den gældende retstilstand ud over de omtalte få ændringer.

2.3. Forældreansvar

Skole og Forældre ser med glæde på princippet for samarbejdet mellem skole og hjem, men foreslår at principperne skal vedrøre samarbejdet mellem skole og hjem, herunder om skolens og forældrenes ansvar i samarbejdet.

Undervisningsministeriet bemærker, at det allerede fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der er tale om en gensidighed.

Dette understreges yderligere ved, at det er tilføjet i lovforslagets lovtæst, at skolebestyrelsens principper om samarbejdet mellem skole og hjem omfatter både skolens og forældres ansvar i samarbejdet.

Socialpædagogerne og LO anfører, at teksten i lovforslaget under dette punkt forudsætter, at alle børn har en forælder, der kan indgå i et skole-hjem-samarbejde. Socialpædagogerne anbefaler, at teksten suppleres med en passus om skolen for så vidt angår børn, der ikke bor hjemme, skal samarbejde med både biologiske forældre og plejeforældre eller kontaktpædagog.

Undervisningsministeriet bemærker, at der er indføjet en passus herom i lovforslagets specielle bemærkninger, jf. også folkeskolelovens § 54, stk. 2, som der ikke foreslås ændringer i.

2.4. Kvalifikationskrav i folkeskolen

BUPL finder det vigtigt, at der er så fleksible rammer som muligt for, at skolens pædagoger kan anvendes til alle relevante opgaver og har derfor foreslået, at der gøres en tilføjelse herom i lovudkastets almindelige bemærkninger.

Undervisningsministeriet bemærker, at det netop er hensigten, at øvrige pædagoguddannede ansættes på en fleksibel måde.

Det bemærkes, at det er tilføjet i lovforslagets almindelige bemærkninger, at det forudsættes, at øvrige pædagoguddannede ansættes på en så fleksibel måde, at de inden for deres samlede ansættelsesforhold fortsat kan varetage det pædagogiske arbejde i skolefritidsordningen, de øvrige opgaver, som de hidtil har varetaget i folkeskolen, samt de opgaver, som det efter lovforslaget bliver muligt at tillægge pædagoger.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at der tilføjes en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 18, stk. 6, der sikrer lærerne beføjelser som undervisningsledere, hvis den understøttende undervisning ikke forestås af læreren selv.

Dansklærerforeningen anfører, at lektiecafé, understøttende undervisning og fordybelsestid burde beskrives mere sammenhængende med undervisningen og dermed med den undervisningsansvarlige lærer som planlægger, tovholder og evaluator.

KL ser gerne, at det i den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 29 a tilføjes, at andet personale med relevante kvalifikationer kan varetage den heri liggende undervisningsopgave. Det kan samtidig præciseres, at skolens leder har den administrative og pædagogiske ledelse af skolen og er ansvarlig for skolens virksomhed.

Frie Skolers Lærerforening mener, at der er behov for tydelighed i forholdet mellem kompetencer, ansvar og sammenhæng. Foreningen finder, at det er vigtigt, at man også i den understøttende undervisning anvender lærere, så der ikke bliver tvivl om, hvem det er, der underviser i skolen. Foreningen anfægter endvidere, at det skal overlades til skolelederen at sikre, at medarbejderne alene varetager opgaver, som de er kompetente til. Endelig anfører foreningen, at det er uklart, hvem det undervisende personale er, og at det ikke er nogen kvalitetsforøgelse, at der åbnes for pædagoger som klasselærere.

Pædagogiske Psykologers Forening er bekymret for, at samarbejdet mellem lærere og fx pædagoger risikerer at komme til at hænge for lidt sammen – især for de svage elever.

Sophia (tænketaank for pædagogik og dannelse) gør opmærksom på, at der mangler en begrundelse for at inddrage andre faggrupper end lærere i undervisningen. Det er også uklart, hvilke arbejdsopgaver disse medarbejdere skal udføre.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, hvilke kvalifikationskrav og kompetencer der stilles for at kunne varetage de forskellige undervisningsopgaver i folkeskolen. Disse punkter i aftalen er udmøntet i de foreslåede bestemmelser til folkeskolelovens §§ 28, 29 a og 30. Formålet er at skabe mulighed for at inddrage pædagoger og øvrigt personale med andre relevante kompetencer til at støtte og supplere i skoledagen. Det er fortsat lærerne, der har den generelle undervisningskompetence, og dermed er det dem, der har ansvaret for, at undervisningens faglige mål for fagene og klassetrin bliver indfriet.

Det er skolelederens ansvar at sikre sammenhæng mellem undervisningen i fagene og den understøttende undervisning jf. den foreslåede bestemmelse i § 16 a, stk. 2. Hvis samarbejdet mellem lærer og pædagog således ikke fungerer på en sådan måde, at læreren kan sikre undervisningens faglige mål, kan skolelederen gøre brug af sin instruktionsbeføjelse.

Skolelederens ansvar i forbindelse med samarbejdet er i folkeskoleloven alene reguleret af enkelte regler i folkeskolelovens § 18 og de foreslåede ændringer heraf.

Det følger således af folkeskolelovens § 18, stk. 2, og den foreslåede ændring heraf, at det påhviler skolelederen at sikre, at det undervisende personale, det vil sige såvel lærere som de pædagoger, jf. § 29 a, og andre med relevant baggrund, der er tilknyttet klassen, jf. § 30, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så den rummer udfordringer for alle elever. Planlægning og tilrettelæggelse skal således foregå i et samarbejde mellem de forskellige faggrupper under ansvar for skolelederen.

Det følger endvidere af folkeskolelovens § 18, stk. 4, og den foreslåede ændring heraf, at lærere og pædagoger, jf. § 29 a, løbende samarbejder med de enkelte elever om fastlæggelse af de mål, der søges opfyldt. Samarbejdet om fastlæggelse af mål for de enkelte elever varetages således af lærerne og de pædagoger, der i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 29 a varetager undervisningsopgaver i forbindelse med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner.

Derudover er det skolelederen, der under ansvar over for kommunalbestyrelsen, har det pædagogiske og administrative ansvar for skolens virksomhed, herunder at samarbejdet mellem pædagoger og lærere fungerer hensigtsmæssigt.

Der er således ikke behov for ved lov at tillægge lærerne særlige beføjelser som undervisningsledere.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at den gældende tekst i § 18, stk. 4, fastholdes, så det fortsat er lærernes professionelle ansvar at sætte faglige mål i samarbejde med eleverne.

Undervisningsministeriet bemærker, at de mål, som er omfattet af folkeskolelovens § 18, stk. 4, ikke nødvendigvis er fagfaglige. Det kan således også være relevant at sætte mål i forhold til fx elevernes alsidige udvikling og trivsel, i hvilken sammenhæng en pædagogisk kompetencer er relevante. Men der vil primært være tale om faglige mål.

Det bemærkes, at lovforslaget på den baggrund er justeret således, at det er lærerne og de pædagoger, der underviser i fagene i indskoling efter den foreslåede bestemmelse i § 29 a, som samarbejder med eleverne om at fastlægge mål.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at lovudkastets § 29 a omformuleres, så det fremgår, at pædagoger ikke kan tillægges ansvar for at varetage undervisningen i et fag på de yngste klassetrin.

Undervisningsministeriet bemærker, at pædagogerne på 1.-3. klassetrin alene skal varetage afgrænsede undervisningsopgaver inden for deres kompetencer og kvalifikationer i øvrigt. Det er skolelederens ansvar at vurdere, hvorledes pædagogernes kompetencer og kvalifikationer skal anvendes på 1.-3. klassetrin.

Det bemærkes, at formuleringen af den foreslåede bestemmelse til § 29 a i folkeskoleloven er justeret med henblik på at tydeliggøre, at det er en betingelse, at pædagogen på 1.-3. klassetrin varetager afgrænsede undervisningsopgaver inden for sine kompetencer og kvalifikationer i øvrigt.

Derudover er det udtrykkeligt gjort i bemærkningerne til § 29 a, at betingelsen "afgrænsede undervisningsopgaver" i § 29 a indebærer, at en pædagog ikke efter den foreslåede bestemmelse vil kunne varetage undervisningen i et helt fag gennem et helt skoleår.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at det af loven fremgår, at det er en forudsætning for at benytte § 16 b vedrørende to voksne i klassen, at begge voksne har de nødvendige faglige kvalifikationer, herunder undervisningsmæssig kompetence.

Undervisningsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse kan udmøntes såvel ved tolærerordning som ved den i kommunal praksis eksisterende undervisningsassistentordning, hvor pædagoger eller andre faggrupper indgår i løsningen af undervisningsopgaven i samarbejde med læreren. Denne løsning er i overensstemmelse med aftalen om et fagligt løft af folkeskolen.

BUPL og BUPL's Lederforening har anført behov for, at det præciseres, at skolelederen bør omtales som skoleledelsen, og at efteruddannelse til ledere bør fremgå af lovforslaget. BUPL har endvidere anført behov for nogle præciseringer vedrørende det undervisende personales opgaver, herunder opgaver, som det undervisende personale selvstændigt kan varetage.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er skolelederen, som refererer til kommunalbestyrelsen og indgår i den kommunale organisation på samme måde som andre kommunale ledere, samtidig med at lederen skal træffe de konkrete beslutninger om undervisningens organisering og tilrettelæggelse på skolen, så undervisningen kan få den nødvendige kvalitet i henhold til folkeskolelovens formål. Omtalen af "skolelederen" kan således ikke i lovgivningsmæssig sammenhæng udskiftes med "skoleledelsen", der foruden andre medlemmer af skolelederens ledelsesteam også omfatter skolebestyrelsen.

Det bemærkes, at det på den baggrund er tilføjet i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 42, stk. 7, om skolebestyrelsen, at ændringsforslaget skal ses i lyset af, at flere og flere ledelser organiserer sig i ledelsesteam, som såvel SFO-ledere som afdelingsledere er en del af. Forslaget skal bidrage til, at denne udvikling også er afspejlet i forhold til skolebestyrelsen. Det bemærkes, at skolelederen selv udpeger sin stedfortræder, hvorfor såvel afdelingsledere som SFO-ledere kan deltage i skolebestyrelsens møder som stedfortræder for skolelederen.

Ministeriet finder ikke behov for at omtale den efteruddannelsessatsning, der følger af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, ud over det anførte i lovforslagets indledning. Efteruddannelsen af ledere og lærere er herudover alene omtalt i lovforslagets bemærkninger, fordi det hænger tæt sammen med det foreslåede mål om fuld kompetencedækning.

Det bemærkes, at de øvrige præciseringsforslag vedrørende det undervisende personales opgaver, herunder opgaver, som det undervisende personale selvstændigt kan varetage, er indføjet i lovudkastets specielle bemærkninger, herunder at pædagoger i den understøttende undervisning også kan varetage opgaver i forbindelse med overgang fra dagtilbud til skole og introduktion til skolen ved tidlig start i SFO, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 30.

KL beklager, at der efter lovudkastet ikke længere vil være adgang til dispensation i henhold til folkeskolelovens § 55, stk. 2.

Undervisningsministeriet bemærker, at den særskilte forsøgshjemmel, der ophæves med lovforslaget, alene vedrører forsøg med fravigelse af kvalifikationskravene i folkeskolelovens kapitel 4. Der vil fortsat kunne søges dispensation fra andre bestemmelser i folkeskoleloven. Forsøgshjemmelen i § 55, stk. 2, har alene været anvendt i forhold til skolestartforsøgene (som nu permanentgøres), og forsøgene med kombinerede folkeskole- og skolebibliotek (hvor en del af forsøgene har bestået i fravigelse af kvalifikationskravene, som nu ophæves).

Danmarks Lærerforening anbefaler, at bestemmelserne i den gældende bestemmelse om kvalifikationskrav til skolebibliotekarere fastholdes. Danmarks Skolebibliotekarere frygter, at skolebiblioteksarbejdet vil blive nedprioriteret på en række skoler som følge af frihedsgraderne i forhold til personalesammensætningen på skolebibliotekerne.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at kravet om, at det kun er lærere på skolen, der kan varetage skolebibliotekets funktioner, bortfalder.

Danmarks Sløjdlærerforening anbefaler, at eksterne undervisere i alle praktiske fag med skærpet tilsyn altid skal ledsages af en linjefagsuddannet lærer.

Undervisningsministeriet bemærker, at det i alle tilfælde påhviler skolens leder – og i særdeleshed for så vidt angår fagene med skærpet tilsyn – at sikre, at de fornødne sikkerhedskrav er opfyldt, og at den person, der varetager undervisningen, besidder tilstrækkelige kvalifikationer.

Danmarks Håndarbejds lærerforening spørger, hvem der skal fordele timerne for hvert klassetrin, når minimumstimetallene er fordelt.

Undervisningsministeriet bemærker, at denne opgave ligger hos skolens leder, som er skolens administrative og pædagogiske leder. Fordelingen skal ske inden for rammerne af kommunalbestyrelsens og skolebestyrelsens beslutninger herom. I de vejledende timetal findes Undervisningsministeriets anbefaling til fordelingen af timerne.

Skole og Forældre ser positivt på, at pædagoger tilføjes i relation til skolebestyrelsernes indstilling ved ansættelser på skolen. Skole og Forældre finder det dog mærkværdigt, at skolebestyrelserne ikke skal høres om ansættelse af personale, der skal varetage den understøttende undervisning.

Undervisningsministeriet bemærker, at skolebestyrelsen efter de gældende regler alene skal høres ved ansættelse af ledere og lærere. Med lovforslaget udvides skolebestyrelsens høringsret til også at omfatte ansættelse af pædagoger som følge af, at disse fremover kan varetage undervisning i indskolingen.

Danmarks Privatskoleforening anfører, at LC/FM-overenskomsten på de frie skolers område kan give problemer for frie grundskoler, der måtte ønske at indføre aktiviteter/undervisning svarende til ”understøttende undervisning”. Det ønskes, at opgaver i forbindelse med understøttende undervisningsopgaver kan varetages af et personale, der ikke skal ansættes på LC/FM-overenskomstens vilkår. I forbindelse med ændringen af klasselærerfunktionen i folkeskolen anfører Danmarks Privatskoleforening, at LC/FM-overenskomsten gør det nærmest umuligt at tilrettelægge undervisningen på de frie grundskoler således, at den skal ”stå mål med folkeskolen”, herunder ved anvendelse af andet personale end lærere.

Undervisningsministeriet skal hertil bemærke, at den omstændighed, at frie grundskoler ifølge friskoleloven giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, ikke er ensbetydende med et krav om, at undervisningen i henseende til tilrettelæggelse, indhold, pædagogisk metode eller formelle kvalifikationer hos lærerne, skal stemme nøje overens med folkeskolens tilbud – tværtimod har de frie grundskoler i henseende hertil betragtelige frihedsgrader. Det følger af lov om friskoler og private grundskoler m.v., at løn- og ansættelsesvilkår for ledere og lærere skal følge de af finansministeren aftalte eller fastsatte bestemmelser. Friskoleområdet er omfattet af organisationsaftalen for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler samt efterskoler og husholdnings- og håndarbejds skoler samt dertil hørende arbejdstidsprotokollater. Aftalegrundlaget er således ikke det samme som for folkeskolens område. Det følger af ovenstående regelsæt, at undervisere m.fl. ved frie grundskoler ikke ansættes og aflønnes efter deres uddannelse, men efter deres funktion. Det betyder, at en arbejdsopgave svarende til ”understøttende undervisning”, i det omfang den er omfattet af organisationsaftalens dækningsområde, vil skulle honoreres i henhold til organisationsaftalen med tilhørende arbejdstidsaftaler

2.5. Mål om fuld kompetencedækning

BKF opfordrer til, at man revurderer målsætningen om 100 pct. kompetencedækning. Det forekommer derfor mere relevant og realistisk at gå efter 95 pct. linjefagsdækning.

Skolelederforeningen anbefaler, at begrebet ”fuld kompetencedækning” nuanceres, men samtidig beskrives på en måde, så opgørelser og indberetninger i praksis giver mulighed for at følge udviklingen.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at der ved målsætningen om fuld kompetencedækning forstås, at 95 pct. af undervisningen i fagene varetages af lærere, som enten har undervisningskompetence (tidligere linjefag) fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via deres efteruddannelse mv. Målsætningen om fuld kompetencedækning gælder på kommuneniveau og omfatter alle fag i grundskolens fagrække (folkeskolelovens § 5) på alle klassetrin samt 10. klasse.

Med forslaget gives der endvidere mulighed for, at målsætningen om fuld kompetencedækning efter indhentet dispensation fra undervisningsministeren kan fraviges under hensyn til de planlægningsmæssige hensyn, som kommunerne rent faktisk er stillet over for og derfor nødt til at tage i betragtning

Danmarks Lærerforening anbefaler, at det af lovbemærkningerne fremgår, at der i det partssamarbejde, der er beskrevet i lov om kompetenceudvikling, skal udarbejdes et grundlag for vurderingen af lærerens undervisningskompetence – og at forligskredsen vil følge, hvilke kriterier der lokalt fastlægges for at tillægge undervisningskompetence.

Danske Professionshøjskoler anbefaler, at det i bemærkningerne til lovtæksten præciseres, hvordan kompetencevurderingen foregår. Der henvises i den forbindelse til, at meritvurdering og realkompetencevurderinger formelt set gives af den institution, der er akkrediteret til at give den formelle kompetence. Professionshøjskolerne mener, at det bør sikres, at vurderingen af de formelle/reelle kompetencer sker efter samme kriterier på landsplan, og at enhver lærer sikres bevis for formelle/reelle kompetencer. Det anbefales på den baggrund, at professionshøjskolerne står for kompetencevurderingen af lærernes ”tilsvarende kompetencer”.

DI mener, at det bør være et særligt fokusområde at sikre kompetencedækningen i matematik og natur/teknik, der i dag er på henholdsvis 82 og 51 pct.

Undervisningsministeriet bemærker, at det kan være hensigtsmæssigt at understøtte skoleledere med værktøjer, der kan bidrage til skoleledernes vurdering af den enkelte lærers kompetencer til at undervise. Men ministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt, at der i bemærkningerne henvises til, at værktøjet skal have form af et sæt kriterier, og at disse skal fastsættes i regi af et partsudvalg, der forventes at have afsluttet sit arbejde inden lovforslagets vedtagelse.

Regeringen har drøftet den konkrete virkeliggørelse af målsætningen med KL i forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2014. I regeringens økonomiaftale med KL om målsætningen om kompetencedækning er det forudsat, at der skal foretages en konkret vurdering, hvilket skolelederen under sædvanligt ansvar over for kommunalbestyrelsen er nærmest til at gøre. Kommunalbestyrelsens opgave er – på baggrund af en vurdering af lærerstaben i det samlede kommunale skolevæsen – at sikre, at der på hver enkelt af kommunens skoler er de personalemæssige ressourcer, der gør det muligt at opfylde

målsætningen. Derfor er det også kommunalbestyrelsen, der har fornødent lokalkendskab til, i hvilket omfang der er behov for at fravige målsætningen om fuld kompetencedækning som følge af de planlægningsmæssige hensyn, som kommunerne rent faktisk er stillet over for og derfor nødt til at tage i betragtning.

Undervisningsministeriets har til opgave er at indsamle oplysninger om kommunal praksis til brug for de drøftelser, der skal være mellem regeringen og KL i årene frem mod 2020, hvor indfasningsperioden løber frem til. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 8, stk. 11.

For at følge udviklingen frem mod 2020 og for at sikre, at målsætningen alene fraviges i helt særlige tilfælde, er det præciseret i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen skal indhente dispensation fra undervisningsministeren i tilfælde af fravigelse.

2.6. Regelforenklinger

2.6.1. Enklere styring af timetal

Der er ingen særskilte bemærkninger til dette punkt.

2.6.2. Afskaffelse af loft over daglig undervisningstid

Der er ingen særskilte bemærkninger til dette punkt.

2.6.3. Fælles ledelse

BUPL anbefaler, at der ikke ændres på de nuværende bestemmelser om samdrift, idet der efter BUPL's opfattelse ikke er argumenter for lempelsen.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at de lovgivningsmæssige begrænsninger for, hvornår der kan etableres fælles ledelse af flere folkeskoler og fælles ledelse mellem folkeskoler og dagtilbud/fritidshjem, ændres, så små skoler fremover defineres som skoler i landdistrikter eller skoler med normalt ikke over 300 elever. Det fremgår endvidere af folkeskoleaftalen, at bestemmelser om, at overgang til fælles ledelse sker efter (positiv) indstilling fra skolebestyrelserne samt forældrebestyrelsen for så vidt angår dagtilbud, skal ophæves. Skolebestyrelserne og forældrebestyrelserne vil fortsat skulle høres forud for beslutning om overgang til fælles ledelse.

Det er præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at den øgede mulighed for samdrift forbedrer mulighederne for at skabe en pædagogisk og læringsmæssig sammenhæng i børnenes hverdag på hele børne- og ungeområdet. Der kan udvikles både institutionelle og pædagogiske fællesskaber, som bl.a. kan medvirke til, at det enkelte barns behov sikres på tværs af de forskellige institutioner, herunder i forbindelse med overgangen mellem dagtilbud og skole.

BUPL og BUPL's Lederforening tilråder på det kraftigste, at man fjerner muligheden for, at skolefritidsordninger kan optage børn fra det fyldte 3. år. BUPL anfører, at man dermed flytter børnehavebørn fra et lovreguleret tilbud i dagtilbudslovsregi til et for børnehavebørn ureguleret tilbud i folkeskolen. Dermed fjernes loftet over forældrebetalingen, retten til at etablere en forældrebestyrelse, de pædagogiske formålsbestemmelser, bestemmelser om pædagogiske læreplaner og sprogvurdering og anden lovgivningsmæssig regulering i dagtilbudsloven. Skole og Forældre ser med stor bekymring på, at børn fra det fyldte 3. år kan optages i SFO, selv om det er betinget af, at det er små skoler/afdelinger, i betragtning af normen for personale i SFO i forhold til en børnehave. Skole og Forældre mener, at kommunerne skal pålægges at sikre en tilpas personalenormering udregnet ud fra børnenes alder, antal og behov.

Undervisningsministeriet bemærker, at den gældende folkeskolelovgivning giver allerede mulighed for at udvide fritidsordninger på små skoler og afdelinger, så børn kan optages allerede fra det fyldte 3. år (USFO).

Det har været og er stadig en populær ordning som giver mulighed for at bevare pasningstilbud til de 3-5-årige i lokalområdet, og som forældrene er glade for. Alternativet er ofte ikke en daginstitution i lokalområdet, men at forældrene får længere transport til daginstitution.

Der har fra regeringens side ikke været nogen forventning om, at kommunerne skal gøre brug af USFO i videre omfang end hidtil. For at imødegå de nævnte bekymringer foreslås det i stedet, at den gældende ordning, der videreføres, hvorefter USFO alene kan etableres på skoler og afdelinger med normalt ikke over 150 elever.

Ungdomsskoleforeningen er positiv over for muligheden for fælles ledelse og bestyrelse mellem overbygningsskoler og/eller 10. klasse og ungdomsskolen, da der er en naturlig ungefokus i aktiviteterne og et alderssammenfald i elevgrupperne. Foreningen anfører dog, at ungefokuset på de 14-18-årige bør sikres en særlig ledelsesmæssig forankring, når der etableres fælles ledelse. Samtidig bør det præciseres, at der ikke er tale om mulighed for sammenlægning og fusion, men om to institutioner. Bestyrelserne for folkeskoler og ungdomsskoler har forskelligt sigte henholdsvis mod skolens elever og indre liv og mod kommunens unge som helhed, hvorfor foreningen ikke kan anbefale hverken to delbestyrelser eller fælles bestyrelse og ledelse. Bestyrelsesarbejdet ved fælles ledelse forudses endvidere at blive præget af, at det løbende skal drøftes, hvilke beslutninger der kun vedrører det ene område.

Landsforeningen af Ungdomsskoleledere er positiv over for muligheden af en fælles leder, men uenig i forslaget om fælles bestyrelse. Foreningen bemærker, at bestyrelsesarbejdet i en fælles bestyrelse bliver for komplekst, idet fokus er forskelligt alt efter om det er folkeskoleproblemstillinger og ungdomsskoleproblemstillinger, der er på dagsordenen. En fælles bestyrelse, der ikke i praksis træffer fælles beslutninger, vil ikke fungere, og er i strid med almindelig praksis for bestyrelsesarbejde, hvor hele bestyrelsen træffer alle beslutninger.

Skole og Forældre er bekymrede over ordningen for fælles ledelse af skoler og dagtilbud eller fritidshjem/ungdomsskole, hvor hver institution skal have et forældreflertal, og at det er forældreflertallet fra den enkelte institution, der træffer beslutninger i den fælles bestyrelse vedr. deres egen institution. Skole og Forældre foreslår i stedet, at en fælles bestyrelse også agerer som en fælles bestyrelse, og at alle beslutninger er fælles anliggende.

Ungdomsringsen kan ikke anbefale forslaget om fælles ledelse og fælles bestyrelse, idet man mener, at den nuværende demokratisk og almen dannede profil i landets ungdomsskoler vil gå tabt. Ungdomsskolens virksomhed fokuserer på hele byen, mens skolernes virksomhed er lokalområde-fokuseret.

Uddannelsesforbundet kan ikke anbefale forslaget om fælles ledelse og fælles bestyrelse, og peger på, at der er risiko for, at ungdomsskolen som skoleform og de tilhørende opgaver med generel unge-fokus for hele kommunen bliver nedprioriteret under en fælles ledelse, når folkeskolen samtidig er under pres økonomisk, samtidig med, at den skal reformeres og leve op til nye udefrakommende forventninger.

Frie Børnehaver og Fritidshjem anser det for et stort demokratisk problem at der med lovforslaget gives kommunerne mulighed for at svække forældredemokratiet i skolebestyrelsen.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovforslaget er en regelforenklingslov, der tager afsæt i en række vellykkede forsøg med at se 10. klassecentre i en ledelsesmæssig sammenhæng med ungdomsskolen. Lovforslaget åbner mulighed for, at ungdomsskoler og folkeskoler kan have fælles ledelse, hvorved forstås fælles leder og fælles bestyrelse. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om dette inden for de indholdsmæssige rammer, som fremgår af henholdsvis folkeskoleloven og ungdomsskoleloven. Det fremgår således af de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse til ungdomsskolelovens § 4 a, at reglerne i henholdsvis folkeskolelovgivningen og lovgivningen om ungdomsskolerne fortsat vil gælde for de folkeskoler og ungdomsskoler, der har fælles ledelse. Udgangspunktet er derfor, at folkeskolen er undergivet folkeskoleloven og ungdomsskolen er undergivet lov om ungdomsskoler. Opgaverne for de ungdoms- og folkeskoler, der indgår i fælles ledelse, er således uændrede, men lederen og bestyrelsen er fælles.

I forlængelse heraf bemærkes, at bestyrelsens sammensætning besluttet af kommunalbestyrelsen, jf. den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 24 b, stk. 2. Af ungdomsskolelovens § 8 stk. 4, der ikke ændres med lovforslaget, fremgår det desuden, at kommunalbestyrelsen udarbejder en vedtægt, der fastsætter de nærmere regler om ungdomsskolebestyrelsernes opgaver. Denne vedtægt regulerer bl.a. de opgaver, der tillægges bestyrelsen, og vil tilsvarende gælde for den fælles bestyrelses arbejde vedrørende ungdomsskolen.

Endelig er der, som der tilsvarende er i dag for ungdomsskolebestyrelser, klageadgang for en fælles bestyrelses beslutninger om ungdomsskolen, jf. de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse til ungdomsskolelovens § 4 a, stk. 2.

Danmarks Lærerforening mener, at det er vigtigt, at ledelsen i dagligdagen har mulighed for tæt kontakt og dialog med lærerne. Foreningen anbefaler derfor, at det præciseres, at alle skoler og selvstændige afdelinger skal have en daglig leder på matriklen. Derudover mener foreningen, at analogien mellem små skoler og små afdelinger af en skole skal udgå af loven.

Skole og Forældre anfører, at den ændrede definition af små skoler åbner for omfattende fyringer af skoleledere og sammenlægninger af skolebestyrelser, så det kan blive mere eller mindre almindeligt, at hver skole ikke har sin egen skoleleder og sin egen skolebestyrelse.

Skolelederforeningen anbefaler, at der opstilles krav om daglig pædagogisk ledelsesrepræsentation på alle afdelinger i afdelingsopdelte skoler.

Undervisningsministeriet bemærker, at det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe beslutning om, hvordan skolevæsenet i kommunen skal indrettes. Reglerne om fælles ledelse er ikke til hinder for, at der ud over skolens leder også kan være en daglig leder på de skoler, som har fælles ledelse eller på afdelinger af en skole.

For så vidt angår analogien mellem små skoler og små afdelinger af en skole bemærkes, at der alene er tale om en videreførelse af gældende ret, hvorefter folkeskolelovens bestemmelser om små skoler har været fortolket således, at de finder analog anvendelse på små afdelinger af en skole. At dette nu skrives ind i loven er blot en kodificering af allerede gældende ret.

Skole og Forældre mener, at beslutninger om fælles skoleleder og fælles bestyrelse alene bør kunne vedtages af kommunalbestyrelsen på baggrund af indstilling fra de berørte bestyrelser, sådan som det er i

gældende lovgivning. Det vil sikre, at der er et reelt borgernært ønske bag en beslutning om fælles ledelse og fælles bestyrelse.

Undervisningsministeriet bemærker, at lovens gældende formulering hvorefter kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om fælles ledelse "efter indstilling" fra skolebestyrelsen, ikke er til hinder for, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om fælles ledelse, selv om skolebestyrelsens indstilling ikke er positiv. Kommunalbestyrelsen har således den endelige beslutning og er ikke forpligtet til at følge skolebestyrelsens indstilling. I forhold til fælles ledelse af skole og dagtilbud/fritidshjem fremgår det udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at bestemmelser om, at overgang til fælles ledelse sker efter indstilling fra skolebestyrelserne samt forældrebestyrelsen for så vidt angår dagtilbud/fritidshjem, ophæves. Skolebestyrelserne og forældrebestyrelserne vil fortsat skulle høres forud for beslutning om overgang til fælles ledelse. Aftalen om et fagligt løft af folkeskolen indebærer, at det hidtidige krav om forudgående positiv udtalelse fra skolebestyrelsen og forældrebestyrelsen ved dagtilbuddet, ophæves.

2.6.4. Skolebestyrelser

Danske Skoleelever opfordrer til, at eleverne – ligesom det er foreslået for så vidt angår forældrene – skal repræsenteres i skolebestyrelsen med et medlem fra hver afdeling i afdelingsopdelte skoler. Derudover mener skoleeleverne, at man skal sætte et minimum på fire elever i skolebestyrelsen, og at man herefter ændrer lovforslaget således, at der skal være et flertal af forældre og elever i skolebestyrelsen.

Undervisningsministeriet bemærker, at det følger af forslaget til § 42, stk. 1, at kommunalbestyrelsen fremover træffer beslutning om skolebestyrelsens sammensætning efter indhentet udtalelse fra de berørte skolebestyrelser. Skolebestyrelsen skal bl.a. bestå af mindst 2 repræsentanter for eleverne. Der er således lagt op til, at det fremover skal være muligt for den enkelte kommunalbestyrelse at sammensætte en skolebestyrelse med flere end 2 elevrepræsentanter, herunder evt. elevrepræsentanter fra forskellige afdelinger efter lokale ønsker og behov. Forældrerepræsentanterne skal dog fortsat have flertallet og formandsposten i skolebestyrelsen. Med forslaget til § 46, stk. 2, vil elever på skoler med afdelingsstruktur i øvrigt på hver afdeling have ret til at danne afdelingselevråd. Muligheden for afdelingselevråd giver en glimrende mulighed for at sikre, at elevrepræsentanterne i skolebestyrelsen varetager elevernes interesser for så vidt angår hele skolen.

Det bemærkes, at det på baggrund af DSE's ønske er indarbejdet i lovtæksten, at hvis skolen har undervisning på flere afdelinger, skal der vælges mindst én elevrepræsentant for hver afdeling. For at skabe parallelitet er det ligeledes indarbejdet i lovtæksten, at der skal vælges mindst én repræsentant fra hver skole ved fælles ledelse mellem flere skoler.

BKF anfører, at der i skolebestyrelsen skal sidde et flertal af valgte forældre, der har den lokale konkrete skolekontekst som sit grundlag og interessefelt, og ikke repræsentanter for bl.a. ungdomsuddannelser og erhvervsliv.

Skole og Forældre mener, at der bør være centrale retningslinjer for valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelse for at sikre, at kommunen fortsat er ansvarlig for planlægning og udførelse af valgene, samt at der fortsat er mulighed for at tildele forældre- og elevrepræsentanter vederlag for deres arbejde i bestyrelserne, ligesom hvervet i bestyrelsen fortsat skal være ved borgerligt ombud. Skole og Forældre finder det endvidere ikke acceptabelt, at man med lovudkastet vil give den enkelte kommune tilnærmelsesvis frit spil i forhold til at sætte rammerne for valgene.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at kommunalbestyrelsen skal have mere frihed til at fastlægge skolebestyrelsernes sammensætning. Det betyder, at der eksempelvis kan tilbydes to pladser i skolebestyrelsen til repræsentanter fra det lokale erhvervs- eller foreningsliv eller fra de lokale ungdomsuddannelser. Det bemærkes endvidere, at det fortsat skal være forældrerepræsentanterne, der har flertallet og formandskabet i skolebestyrelsen. Lovens § 43, stk. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen kan yde forældre- og elevrepræsentanter vederlag og erstatning for dokumenterede merudgifter i forbindelse med deres medlemsskab af skolebestyrelsen, bevares uændret.

Det fremgår også af aftalen, at kommunalbestyrelsen får kompetence til at fastsætte regler for valg af skolebestyrelser. Det foreslås i lovforslaget, at fastsættelsen af disse regler skal ske efter godkendelse af de berørte skolebestyrelser.

BUPL og BUPL's Lederforening finder det afgørende, at SFO-lederen og dagtilbudslederen ved fælles ledelse af dagtilbud og skole bliver repræsenteret i skolebestyrelsen. Lederforeningen foreslår endvidere, at det tilføjes bemærkningerne, at skolelederens stedfortræder kan være SFO-lederen.

Undervisningsministeriet bemærker, at kommunalbestyrelsen med den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 42, stk. 7, kan beslutte, at SFO-lederen og/eller dagtilbudslederen gives plads i skolebestyrelsen uden stemmeret. Denne løsning fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen og er valgt med henblik på at give kommunal frihed til, at skolevæsnet kan organiseres efter lokale prioritering, ønsker og behov. I forhold til skolelederens stedfortræder bemærkes, at skolelederen under sædvanligt ansvar over for kommunalbestyrelsen selv udpeger sin stedfortræder, hvorfor der ikke er behov for regulering heraf.

Det bemærkes, at det dog er tilføjet lovforslagets specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 42, stk. 7, at såvel afdelingsledere som SFO-ledere kan deltage i skolebestyrelsens møder som stedfortræder for skolelederen.

BUPL foreslår, at lokale fritids- og ungdomsklubber nævnes parallelt med det lokale erhvervslivs mulighed for repræsentation i skolebestyrelsen. Endelig har BUPL påpeget behov for enkelte præciseringer i forhold til det undervisende personales rolle i skolebestyrelsen.

Undervisningsministeriet bemærker, at denne løsning fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Hensigten med at nævne erhvervslivet og ungdomsuddannelser som mulige medlemmer af skolebestyrelsen er at give mulighed for, at aftagerne fra folkeskolen kan være repræsenteret i skolebestyrelsen. Der er også nævnt foreninger, som skal skabe en sammenhæng med foreningslivet i kommunen. Der ses ikke tilsvarende hensyn til, at fritidshjem og klubber nævnes i denne sammenhæng. Det er præciseret i lovforslaget, at det undervisende personale (og ikke kun lærerne) er repræsenteret i skolebestyrelsen.

Skole og Forældre er meget positive over for målet om et øget samarbejde med det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner og lokale foreninger, men mener ikke at dette mål nås gennem en fast repræsentation af to lokale repræsentanter i skolebestyrelsen.

Undervisningsministeriet bemærker, at et øget samarbejde ikke nås alene via repræsentation i skolebestyrelsen, men muligheden for repræsentation i skolebestyrelsen kan understøtte dette samarbejde.

KL foreslår, at kommunalbestyrelsen skal kunne beslutte, at en daglig leder af et fritidshjem (dagtilbud) deltager uden stemmeret i skolebestyrelsens møder.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at kommunalbestyrelsen fremover skal kunne beslutte, at en eventuel daglig leder af et dagtilbud eller fritidshjem, som har fælles ledelse med en folkeskole, kan deltage i skolebestyrelsens møder uden stemmeret. Skolebestyrelsen kan i øvrigt invitere gæster til at deltage i drøftelse af dagsordenspunkter, der har særlig interesse for disse.

Skole og Forældre anfører, at kompetencen til at sammensætte skolebestyrelsen, ligesom det i lovforslaget foreslås for valgreglerne, bør godkendes af skolebestyrelsen. Dette vil sikre en sammensætning, der er i overensstemmelse med ønsker og behov på de enkelte skoler og imødegå den mulige massive repræsentation af ikke-stemmeberettigede ledere i bestyrelsen.

Skolelederforeningen anbefaler, at kommunalbestyrelsens beslutning om skolebestyrelsens sammensætning skal finde sted efter indstilling fra skolebestyrelsen på den enkelte skole.

Undervisningsministeriet bemærker, at der med forslaget lægges op til regelforenklinger med større frihed til kommunerne, herunder frihed til, at kommunerne kan træffe beslutning om skolebestyrelsernes sammensætning jf. aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Af lovforslaget fremgår det, at skolebestyrelsens sammensætning fastlægges efter høring af skolebestyrelserne. Det er præciseret i bemærkningerne, at den omstændighed, at der fremover kan deltage flere ledere i skolebestyrelsens møder, ikke ændrer på, at skolebestyrelsen er et beslutningsorgan for de stemmeberettigede medlemmer, herunder især forældre, elever og medarbejdere på skolen, og at skolens leder og de øvrige ledere alene har en sekretærfunktion og deltager i møderne uden stemmeret. Det vil også som hidtil være skolebestyrelsens formand, der har kompetencen til at lede skolebestyrelsens møder.

Landsforeningen af ungdomsskoleledere anbefaler, at den daglige leder af en ungdomsskole, der har fælles ledelse med en folkeskole, bør deltage i skolebestyrelsens møder uden stemmeret for at sikre kommunikationen.

Undervisningsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse til folkeskolelovens § 42, stk. 7, indeholder en mulighed for, at kommunen kan beslutte, at den daglige leder af ungdomsskolen deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret. Derudover kan kommunalbestyrelsen beslutte, at daglige ledere af skolefritidsordninger og afdelinger på skolen kan deltage. På større skoler med flere afdelinger, fælles ledelse og skolefritidsordninger, vil en forpligtelse til, at alle afdelingsledere mv. deltager i bestyrelsens arbejde, kunne medføre meget omfangsrige bestyrelsesmøder. Med lovforslaget vil det være op til kommunalbestyrelsen at vurdere, hvilken sammensætning af bestyrelsen der tjener skolerne og bestyrelsesarbejdet bedst.

Skole og Forældre gør opmærksom på, at der i forslaget til folkeskolelovens § 42, stk. 1, skal skelnes rigtigt mellem ”repræsentanter for” og ”repræsentanter fra” i skolebestyrelsen. Skole og Forældre mener ikke, at lærerne bør fremhæves i bestemmelsen, men at det bør fremgå, at der er tale om det undervisende personale og de øvrige medarbejdere på skolen.

Undervisningsministeriet bemærker, at der efter ministeriets opfattelse er skelnet rigtigt i den foreslåede § 42, stk. 1, og dermed, at der skal være tale om repræsentanter for skolens respektive afdelinger, da der ikke altid kan forventes at være opstillingsvillige forældre fra alle afdelinger.

Det bemærkes, at ordet "lærerne" i lovtæksten er ændret til "det undervisende personale" i bestemmelsen.

2.6.5. Afdelingsselevråd

Der er ingen særskilte bemærkninger til dette punkt.

2.6.6. Kommunalt udviklede valgfag

Danmarks Dramalærerforening henstiller, at kommunernes mulighed for at udbyde valgfag fastholdes til kunstfagene.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at der med aftalen åbnes for, at kommunalbestyrelsen kan godkende, at der tilbydes undervisning i valgfag der ligger ud over de valgfag der findes Fælles Mål for, og som ikke nødvendigvis er hverken praktisk eller kunstnerisk betonede fag. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1.

2.6.7. Dannelse af pædagogisk råd gøres frivillig

Danmarks Lærerforening mener, at dialogen mellem ledelse og medarbejdere er afgørende for en skoles udvikling. Foreningen anfører, at en ophævelse af kravet om pædagogisk råd vil fjerne det ejerskab blandt medarbejderne, der ifølge foreningen er en forudsætning for den kulturændring, som ligger i folkeskolereformen. Foreningen anbefaler, at der i loven indføres en bestemmelse om, at alle skoler har et forum, hvor det samlede personale og ledelse kan drøfte skolens udvikling.

Undervisningsministeriet bemærker, at formålet med regelforenklingen er at give større frihed til kommuner og skoler til at tilrettelægge arbejdet i folkeskolen efter lokale prioriteringer, ønsker og behov. Der er dermed lagt op til, at folkeskolen i højere grad skal styres efter fælles mål og mindre efter regler og procedurekrav. Dialogen mellem ledelse og medarbejdere kan fortsat ske via et pædagogisk råd, hvis det er sådan, man ønsker det i den enkelte kommune og på den enkelte skole. Med den foreslåede ændring får kommunerne og skolerne større frihed til at tilrettelægge medarbejderinddragelsen på den måde, der er mest hensigtsmæssig efter lokale ønsker og behov.

2.6.8. Mere fleksible rammer om klasselærerfunktionen

Danmarks Lærerforening anbefaler, at forslaget § 18, stk. 5, ændres, så det fremgår, at klasselærerfunktionen eventuelt kan varetages af to af klassens lærere i fællesskab, men ikke kan erstattes af en "kontaktlærerordning", hvor eleverne på tværs af klasser tilknyttes forskellige lærere og pædagoger.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at det skal skrives ind i folkeskoleloven, at det påhviler skolelederen at sikre, at opgaven som klasselærer varetages af en lærer eller uddelegeres til flere af klassens lærere eller pædagoger, der er tilknyttet klassen, så der sker en koordination i relation til undervisningen og den samlede faglige og sociale udvikling for klassen og den enkelte elev, og så de særlige opgaver med at få klassen som fællesskab til at fungere varetages i et samarbejde med eleverne.

2.6.9. Holddannelse

Danmarks Lærerforening anbefaler, at den nuværende bestemmelse i § 25, stk. 6, om, at eleverne skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden, fastholdes.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår udtrykkeligt at aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at reglen om, at eleverne skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden (50 pct.-reglen), ophæves for 4.-10. klassetrin. Reglen fastholdes for så vidt angår børnehaveklassen og 1.-3. klassetrin.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at det præciseres, at bestemmelsen om, at undervisningen tager udgangspunkt i klassen gælder for de enkelte fag – og ikke kun i forhold til den samlede undervisningstid.

Undervisningsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende regel, hvorefter eleverne skal undervises med udgangspunkt i deres klasse, men med den ændring at der ikke fremover skal opstilles en kvantitativ tidsmæssig afgrænsning til mindst halvdelen af undervisningstiden, samt at undervisning med udgangspunkt i klassen skal finde sted i alle fag. Da der ikke ønskes en kvantificering af omfanget af holddannelse, er det lagt ud til lokal beslutning at vurdere, hvornår der i det konkrete tilfælde er tale om, at undervisningen foregår med udgangspunkt i klassen. Det er i bemærkningerne til bestemmelsen understreget, at klassen og klassefællesskabet i betydningen af en fast afgrænset gruppe af elever skal udgøre en fast base for elevernes undervisning og trivsel. Eleverne i en klasse undervises samlet, når klassens elever arbejder under fælles ledelse frem mod fælles undervisningsmål, som forventes at måtte blive nået af eleverne.

Skole og Forældre er positive over for uddybning af holddannelsesreglerne for de enkelte klassetrin/faser med baggrund i løbende evaluering. Skole og Forældre mener, at det bør tilføjes, at denne vurdering løbende videregives til forældrene for at sikre deres opbakning til lærernes og skolens arbejde.

Undervisningsministeriet bemærker, at et af initiativerne i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen er en forenkling og videreudvikling af elevplanen. Elevplanen skal bl.a. gøres til et mere relevant og brugbart redskab for forældrene, så de i højere grad kan følge den løbende evaluering af eleverne og derved støtte lærerne og skolens arbejde.

Pædagogiske Psykologers Forening er bekymret for, at de mere fleksible holddannelsesregler og tendenserne i forhold til udvikling af den såkaldte fleksible skole vil komme de svage elever til last, da disse typisk har behov for klare rammer og strukturer.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen, at der ønskes såvel en lempe som en stramning af kravene til holddannelse. Holddannelse er en form for undervisningsdifferentiering der skal være med til at sikre, så undervisningen rummer de rette udfordringer for alle børn.

Danske Handicaporganisationer er positiv over for de nye bestemmelser om holddannelse, der giver mulighed for bedre faglig udvikling. Danske Handicaporganisationer er dog bekymret for, at børn med usynlige handicap kan have svært ved at tilpasse sig de nye muligheder for holddannelse. Eksempelvis har børn med autisme og ADHD et socialt handicap, der betyder, at de kan have svært ved at forstå og aflæse deres klassekammeraters handlinger. Der er derfor behov for en særlig indsats for at skabe inkluderende skolemiljøer.

Undervisningsministeriet bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at holddannelse i de enkelte fag skal foretages på baggrund af en løbende faglig-pædagogisk vurdering af de enkelte elevs og klassens samlede behov. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan elevsammensætningen ved holddannelse og ved en samlet undervisning i klassen på

forskellige måder støtter og fremmer tilegnelsen af kundskaber og dannelsen af værdier og holdninger. Dette giver fleksible muligheder for at tilpasse undervisningen til elevernes forskellige behov og udviklingstrin.

Danmarks Lærerforening anbefaler, at der i § 17 indføres en bestemmelse om, at undervisning på "storhold" skal modsvares af tilsvarende undervisning på "små hold". Dette skal sikre, at holdstørrelsen for de hold, som den enkelte modtager sin undervisning på, ikke overstiger 28.

Undervisningsministeriet bemærker, at dette forslag falder uden for aftalen om et fagligt løft af folkeskolen.

Danmarks Lærerforening mener, at de nye regler om hold- og klassesdannelse og om valg af andet fremmedsprog kan betyde, at folkeskolen fremover ikke fremstår som en enhedsskole. Foreningen anbefaler, at det præciseres i § 25 a, at profillinjer, tonede udgange, valg (eller fravalg) af andet fremmedsprog eller valgfag ikke må begrænse den enkelte elevs muligheder for at vælge en efterfølgende ungdomsuddannelse – eller laves på grundlag af elevernes faglige niveau.

Undervisningsministeriet bemærker, at det bl.a. fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at der med muligheden for at foretage klassesdeling på grundlag af valget af fag ikke brydes med princippet om den udelte enhedsskole, hvorefter deling i klasser af elever efter standpunkt, evner og øvrige forudsætninger ikke kan finde sted. For så vidt angår brug af holddannelse på 8.-10. klassetrin kan holddannelse på baggrund af den løbende evaluering af elevernes faglige niveau tidligst ske efter skoleårets begyndelse, og der skal jævnligt foretages en konkret pædagogisk begrundet vurdering af brugen af holddannelse på baggrund af fagligt niveau i forhold til undervisningen af såvel klassen som den enkelte elev. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget gøres dette for at sikre, at der ikke gives adgang til permanent niveaudeling og at der løbende tages stilling til brugen af holddannelse.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør opmærksom på, at undervisningsdifferentiering som bærende princip ikke alene kan tilgodeses via holddannelse, og at arbejdet med mål og evaluering er væsentlig.

Undervisningsministeriet bemærker, at de foreslåede holddannelsesregler ikke ændrer på, at der jævnligt skal foretages en pædagogisk begrundet vurdering af brugen af holddannelse på baggrund af fagligt niveau i forhold til undervisningen af såvel klassen som sådan som den enkelte elev. Det er derfor for de ældste klassetrin tydeliggjort, at der dermed menes mindst hver 3. måned.

Undervisningsministeriet bemærker endvidere, at ministeriet er enig i, at arbejdet med mål og evaluering også er væsentligt.

Det bemærkes, at der derfor er gjort en tilføjelse herom i såvel lovforslagets almindelige som specielle bemærkninger, da det anførte flugter godt med det fokus på mål og evaluering som er indeholdt i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Der er ligeledes tilføjet et afsnit om undervisningsdifferentiering og arbejdet hermed i forbindelse med præciseringen og forenklingen af Fælles Mål.

Foreningen Gifted Children anfører, at de elever, der ikke i dag udfordres tilstrækkeligt i folkeskolen, kan udfordres ved hjælp af holddannelse, hvorfor det foreslås, at skolebestyrelsen ved fastsættelse af principperne for skolens virksomhed skal forholde sig til, hvordan holddannelse skal finde anvendelse på den enkelte skole.

Undervisningsministeriet bemærker, at det allerede fremgår af lovforslaget, at folkeskolelovens § 44, stk. 2, nr. 1, ændres således, at holddannelse også indgår i de principper for skolens virksomhed, som skolebestyrelsen fastsætter.

2.7. Rådet for Børns Læring

LO og DA foreslår, at Rådet for Børns Læring udvides fra 17 til 19 medlemmer, således at LO og DA kan bevare deres plads i rådet. DI finder det endvidere bekymrende, at regeringen ikke ønsker aftagerne omkring skolen repræsenteret i det kommende Råd for Børns Læring.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at opgavebeskrivelsen for Rådet for Børns Læring udvides, så der inkluderes et ligestillingsperspektiv, og at der indgår en ekspert i forhold til etniske minoritetsbørns læring.

Undervisningsministeriet bemærker, at Rådet for Børns Læring er foreslået sammensat af repræsentanter for de organisationer, der har en direkte rolle og ansvar i forhold til den faglige og pædagogiske udvikling af dagtilbud og folkeskolen. Ekspertes og praktikere kan af undervisningsministeren udpeges til formandskabet.

For så vidt angår LO's og DA's repræsentation bemærkes, at de to organisationer er repræsenteret i rådene på ungdomsuddannelsesområdet som aftagere. Det fremgår således også af bemærkninger til lovforslaget, at det er tanken, at der i folketingssamlingen 2013/2014 fremsættes lovforslag om oprettelse af et nyt Råd for Ungdomsuddannelser. For fortsat at sikre fokus på også at skabe sammenhæng mellem skole og ungdomsuddannelser, vil Rådet for Børns Læring på sigt kunne udvides med et medlem indstillet af det kommende Råd for Ungdomsuddannelser. En sådan udvidelse vil ske ved lovændring

Dansk Musikpædagogisk Forening mener, at musikområdet bør tildeles en plads i Rådet for Børns Læring. Dansk Musikskolesammenslutning foreslår tilsvarende, at musikskoleområdet får en repræsentant i rådet. Landssamrådet for PPR-chefer vil også gerne tildeles en plads i Rådet for Børns Læring.

Ungdomsringsen indstiller, at Ungdomsringsen og Ungdomsringsens Ungeråd bliver repræsenteret i rådet, idet viden om motivation og læring i forbindelse med uformelle læreprocesser i fritidsmiljøer og sociale sammenhænge kan være afgørende for unges meningshorisont i tilværelsen og dermed afgørende for gennemførelse af en ungdomsuddannelse.

Undervisningsministeriet bemærker, at de kommunale musikskoler, klubber og fritidstilbud samt PPR-cheferne vil være repræsenteret via KL og Børne- og Kulturchefforeningen.

Dansk Skoleidræt anfører, at organisationen er den eneste, der arbejder målrettet med børn, bevægelse, sundhed, trivsel og læring, hvorfor Dansk Skoleidræt bør tildeles en plads i Rådet for Børns Læring.

Undervisningsministeriet bemærker, at såvel Danmarks Lærerforening som idrætslivet er repræsenteret i rådet, hvorved Dansk Skoleidræts område findes forsvarligt dækket.

KL mener, at det i forbindelse med udvidelsen af formandskabet for Rådet for Børns Læring skal sikres, at formandskabet får en repræsentant for kommunerne, udpeget af KL.

Undervisningsministeriet bemærker, at formandskabet udpeges af undervisningsministeren efter høring af social-, børne- og integrationsministeren for så vidt angår medlemmer, der repræsenterer dagtilbudsområdet. Medlemmerne af formandskabet skal repræsentere en særlig indsigt på folkeskole og/eller dagtilbudsområdet.

Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark foreslår, at Skolerådet ændrer navn til Rådet for Børn og Unges Læring.

Undervisningsministeriet bemærker, at ændringen af rådet først og fremmest vedrører dagtilbudsområdet, og at rådet herefter skal beskæftige sig med aldersgruppen 0-16 år. Det indbefatter også de ganske unge, men ikke de mange unge, som er gået ud af folkeskolen.

Ungdomsskoleforeningen indstiller, at foreningen bliver repræsenteret i rådet, bl.a. på baggrund af det styrkede unge-perspektiv i lovforslaget og ungdomsskolens øgede rolle i lovforslaget. Foreningen anbefaler, at Rådet bør omdøbes til "Rådet for børn og unges læring"

Uddannelsesforbundet er ikke tilfreds med ikke længere at være repræsenteret i rådet. Opgaven for rådet er den samme, hvorfor forbundet ikke kan se begrundelsen for, at ungdomsskolelærerne ikke skal være repræsenterede.

Landsforeningen af Ungdomsskoleledere støtter Uddannelsesforbundets ønske om deltagelse i rådet.

Undervisningsministeriet bemærker, at ungdomsskoleområdet allerede er repræsenteret i rådet ved Danske Ungdomsskoleelevers Netværk og Landsforeningen af Ungdomsskoleledere.

DGI foreslår, at DIF og DGI hver kan indstille et medlem.

Undervisningsministeriet bemærker, at de to organisationer er repræsenteret ved Idrættens Fællesråd.

Frie Børnehaver og Fritidshjem vil opfordre til, at Frie Børnehaver og Fritidshjem, som er den største interesseorganisation for selvejende og private daginstitutioner samt fritidshjem, får en plads i Rådet for Børns Læring. Det undrer organisationen, at Daginstitutionernes Landsorganisation er tiltænkt en plads i rådet.

Undervisningsministeriet bemærker, at dagtilbudsområdet vil være repræsenteret ved Forældrenes Landsforening, Daginstitutionernes Landsorganisation, BUPL og lederne i BUPL, Fag og Arbejde og Lederne i Børne- og Kulturchefforeningen og KL. Der har ikke været et selvstændigt formål, at interesseorganisationer for selvejende institutioner skulle indgå i Rådet. Ligesom interesseorganisationer for selvejende institutioner heller ikke er repræsenteret på grundskoleområdet. Daginstitutionernes Landsorganisation vurderes at have et bredere formål, idet kommunale dagtilbud også kan optages som medlemmer.

2.8. Lovforslagets indhold på ungdomsskoleområdet

2.8.1. Samarbejde om eleverne med folkeskolen

Ungdomsskoleforeningens, Ungdomsringens og Uddannelsesforbundets svar er gengivet under punkt 2.1.5.

2.8.2. Fælles ledelse

Ungdomsskoleforeningens, Ungdomsringens, Uddannelsesforbundets og Landsforeningen af ungdomsskolelederes svar er gengivet under punkt 2.6.3.

2.8.3. Ungdomsskolens bestyrelse

Landsforeningen af ungdomsskoleledere er enige i forslaget om et minimum på 7 medlemmer i ungdomsskolebestyrelsen. Foreningen er dog uenig i forslaget om, at kommunalbestyrelsen ikke længere er sikret en fast plads i ungdomsskolebestyrelsen. Foreningen mener, at kommunalbestyrelsen bør sikres en fast plads i ungdomsskolebestyrelser, uanset om der er tale om en selvstændig ungdomsskole eller en ungdomsskole med fælles ledelse med en folkeskole. Kommunalbestyrelsens repræsentant er vigtig for en tæt, løbende kontakt.

Undervisningsministeriet bemærker, at det efter forslaget er op til kommunalbestyrelsen at vælge, hvorvidt den vil være repræsenteret i ungdomsskolebestyrelsen. Baggrund for forslaget er dels et forsøg i Aarhus Kommune, hvor man har haft frihed til at beslutte at reservere bestyrelsespladserne til et større lokalt islæt, bl.a. til lokale repræsentanter for erhvervslivet, og dels et ønske om at forenkle reglerne på området. Med lovforslaget ophæves den øvre grænse for antallet af bestyrelsesmedlemmer, og der kan derfor både sikres den repræsentation fra lokalområdet, man ønsker i den enkelte kommune, og samtidig være plads til en repræsentant for kommunalbestyrelsen, hvis dette ønskes lokalt.

2.9. Lovforslagets indhold på musikskoleområdet

Der henvises til bemærkningerne under pkt. 2.1.5.

2.10. Lovforslagets betydning for frie skoler

Der er ingen særskilte bemærkninger til dette punkt.

2.11. Lovforslagets betydning for udbud af kommunale fritids- og klubtilbud

Der er ingen særskilte bemærkninger til dette punkt.

3. Øvrige bemærkninger

Ud over ovenstående er der i lovforslaget foretaget ændringer af sproglig og lovtekniske karakter, der blandt andet er fundet hensigtsmæssige eller nødvendige på baggrund af drøftelser med folkeskolens parter og henvendelser fra kommuner og borgere i høringsperioden.